

Socialutskottets betänkande 2021/22:SoU31

Hårdare regler för nya nikotinprodukter

Sammanfattning

Utskottet ställer sig i huvudsak bakom regeringens förslag till en ny lag om tobaksfria nikotinprodukter och ändringar i bl.a. livsmedelslagen, radio- och tv-lagen samt lagen om tobak och liknande produkter.

Den nya lagen om tobaksfria nikotinprodukter som utskottet tillstyrker innehåller bestämmelser om produktanmälan, produktkrav, försäljning och marknadsföring av tobaksfria nikotinprodukter och syftar till att begränsa de hälsorisker och besvär som är förenade med bruk av sådana produkter. Förslagen har utformats för att även omfatta nikotinprodukter som ännu inte har utvecklats. De nya reglerna föreslås huvudsakligen träda i kraft den 1 augusti 2022. Bestämmelserna om produktkrav, märkning med tillhörande straffbestämmelse och informationsinsamlingssystem föreslås dock träda i kraft den 1 januari 2023 och bestämmelserna om produktanmälan och rapporteringsskyldighet den 1 januari 2024.

Utskottet tillstyrker också ändringar i lagen om tobak och liknande produkter samt radio- och tv-lagen som bl.a. innebär att marknadsföringsreglerna på tobaksområdet förtydligas. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022. Snusliknande produkter föreslås jämföras med livsmedel i vissa avseenden. Det förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Utskottet avstyrker ett lagförslag om förbud mot tillsatser i e-vätskor som leder till en tydligt märkbar doft eller smak av annat än tobak. Utskottets förslag grundas på fem motionsyrkanden.

Vidare föreslår utskottet ett tillkännagivande till regeringen om straffansvar. Enligt utskottet bör regeringen se över frågan om att göra det straffbart för privatpersoner att överlåta eller sälja tobaks- och nikotinprodukter till personer under 18 år. Utskottets förslag grundas på ett motionsyrkande.

Utskottet föreslår därutöver en ändring av lagteknisk karaktär.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns tio reservationer (S, M, SD, C, V, KD, L, MP). I en reservation (S, V, MP) tillstyrks regeringens förslag om förbud mot smaksättning.

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:200 Hårdare regler för nya nikotinprodukter.
18 yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Propositionens huvudsakliga innehåll	8
Utskottets överväganden.....	9
Inledning.....	9
Regeringens lagförslag	9
Framtida utformning av lagstiftningen	17
Reservationer	25
1. Produkthanmälan, punkt 1 (M, KD).....	25
2. Förbud mot smaksättning, punkt 2 (S, V, MP).....	25
3. Marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, punkt 3 (M, SD, KD).....	26
4. Skadeverkningar och kunskapsunderlag, punkt 5 (M, SD).....	27
5. Tydligare och utvecklade marknadsföringsbestämmelser, punkt 6 (M, SD, KD).....	27
6. Analys av privatimport och konsumtion, punkt 7 (C)	28
7. En gemensam lag, punkt 8 (L).....	28
8. Nikotindos, punkt 9 (M).....	29
9. Nikotinhalt, punkt 10 (M, KD, L).....	29
10. Utvärdering och utredning, punkt 12 (V)	30
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	31
Propositionen	31
Följdmotionerna	31
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	34
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	62

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

1. Produktanmälan

Riksdagen antar 5 § regeringens förslag till lag om tobaksfria nikotinprodukter.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:200 punkt 1 i denna del och avslår motion

2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 7.

Reservation 1 (M, KD)

2. Förbud mot smaksättning

Riksdagen

a) avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter i de delar det avser 2 kap. 6 a §,

b) ställer sig bakom det som utskottet anför om följdändringar och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4645 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkandena 1 och 2,

2021/22:4649 av Clara Aranda m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2 samt

2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 och avslår proposition 2021/22:200 punkt 6 i denna del.

Reservation 2 (S, V, MP)

3. Marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter i de delar det avser 4 kap. 1–4 §§.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:200 punkt 6 i denna del och avslår motion

2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4.

Reservation 3 (M, SD, KD)

4. Lagförslaget i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om tobaksfria nikotinprodukter,

2. lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m.,

3. lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen,

4. lag om ändring i livsmedelslagen (2006:804),

5. lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696),
6. lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter med den ändringen att
- uttrycket ”rubriken närmast före 8 kap. 4 §” i ingressen ska bytas ut mot ”rubriken närmast före 8 kap. 5 §”,
 - 1 kap. 3 § ska ha den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,
 - 8 kap. 5 § ska betecknas 8 kap. 6 §,
 - ingressen ska ha den lydelse som följer av detta,
- i de delar som inte omfattas av utskottets förslag ovan under förslagspunkterna 1–3.
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:200 punkterna 1 i denna del, 2–5 och 6 i denna del.

Framtida utformning av lagstiftningen

5. Skadeverkningar och kunskapsunderlag

Riksdagen avslår motion

2021/22:4649 av Clara Aranda m.fl. (SD) yrkandena 3–5.

Reservation 4 (M, SD)

6. Tydligare och utvecklade marknadsföringsbestämmelser

Riksdagen avslår motion

2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 5.

Reservation 5 (M, SD, KD)

7. Analys av privatimport och konsumtion

Riksdagen avslår motion

2021/22:4645 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 3.

Reservation 6 (C)

8. En gemensam lag

Riksdagen avslår motion

2021/22:4651 av Barbro Westerholm m.fl. (L).

Reservation 7 (L)

9. Nikotindos

Riksdagen avslår motion

2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3.

Reservation 8 (M)

10. Nikotinhalt

Riksdagen avslår motion

2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 9 (M, KD, L)

11. Straffansvar

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om straffansvar och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6.

12. Utvärdering och utredning

Riksdagen avslår motion
2021/22:4639 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkandena 1 och 2.

Reservation 10 (V)

Stockholm den 14 juni 2022

På socialutskottets vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Acko Ankarberg Johansson (KD), Kristina Nilsson (S), Camilla Waltersson Grönvall (M), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Hultberg (M), Mikael Dahlgvist (S), Sofia Nilsson (C), Karin Rågsjö (V), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Andrea Törnестam (S), Clara Aranda (SD), Rebecka Le Moine (MP), Pia Steensland (KD), Mats Wiking (S), Ulrika Jörgensen (M), Per Ramhorn (SD) och Barbro Westerholm (L).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2021/22:200 Hårdare regler för nya nikotinprodukter och 18 yrkanden i följdmotioner. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

I samband med riksdagens behandling av propositionen Ny lag om tobak och liknande produkter (prop. 2017/18:156) tillkännagav riksdagen för regeringen att den bör återkomma till riksdagen med lagförslag om marknadsföring av tobaksvaror på internet, omnumreringar i lagtexten och eventuella ytterligare följdändringar (bet. 2018/19:SoU3 punkt 4 c, rskr. 2018/19:61). Mot bakgrund av riksdagens tillkännagivande ingick det i Utredningen om översyn av vissa frågor på tobaksområdets uppdrag att analysera vilket utrymme det finns att tillåta marknadsföring av dessa produkter på internet och hur en ändamålsenlig reglering bör utformas. Genom förslagen i denna proposition är tillkännagivandet enligt regeringen slutbehandlat.

I propositionen (s. 223 f.) finns ett avsnitt om förslagets påverkan på den fria rörligheten och anmälningsplikt till Europeiska kommissionen (kommissionen). Regeringen redogör för att vissa förslag ska anmälas till kommissionen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (anmälningsdirektivet).

Regeringskansliet beslutade den 16 mars 2022 att ge i uppdrag till Kommerskollegium att till kommissionen anmäla förslaget till lag om tobaksfria nikotinprodukter samt vissa av förslagen till ändringar i livsmedelslagen (2006:804), radio- och tv-lagen (2010:696) och lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter enligt anmälningsdirektivet. Kommerskollegium anmälde förslagen till kommissionen den 17 mars 2022. Anmälningsförfarandet innebär att kommissionen granskar förslagen och underrättar övriga medlemsstater, som ges möjlighet att lämna synpunkter. Från det att kommissionen har mottagit förslagen gäller vissa tidsfrister inom vilka dessa inte får antas. Efter det att tidsfristerna har löpt ut kan medlemsstaten anta förslagen. Den nu aktuella frysningsperioden går ut den 20 juni 2022. Riksdagen får därefter besluta om bestämmelserna, förutsatt att frysningsperioden inte förlängs, vilket den kan göra om kommissionen eller något EU-medlemsland lämnar ett detaljerat utlåtande.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnas förslag till en ny lag om tobaksfria nikotinprodukter. Lagen innehåller bestämmelser om produktanmälan, produktkrav, försäljning och marknadsföring av tobaksfria nikotinprodukter och syftar till att begränsa de hälsorisker och besvär som är förenade med bruk av sådana produkter. Förslagen har utformats för att även omfatta nikotinprodukter som ännu inte har utvecklats. De nya reglerna föreslås huvudsakligen träda i kraft den 1 augusti 2022. Bestämmelserna om produktkrav, märkning med tillhörande straffbestämmelse och informationsinsamlingsystem föreslås dock träda i kraft den 1 januari 2023 och bestämmelserna om produktanmälan och rapporteringsskyldighet den 1 januari 2024. Tobaksfria nikotinprodukter som har tillverkats eller övergått till fri omsättning före den 1 januari 2023 och som inte uppfyller vissa av lagens krav ska under vissa villkor få tillhandahållas på marknaden t.o.m. den 1 juli 2023. En produktanmälan ska göras senast den 1 februari 2024 för de produkter som tillhandahållits konsumenterna på marknaden före den 1 januari 2024.

Vidare föreslås ändringar i lagen om tobak och liknande produkter samt radio- och tv-lagen som bl.a. innebär att marknadsföringsreglerna på tobaksområdet förtydligas. Det föreslås även ett förbud mot tillsatser i e-vätskor som leder till en tydligt märkbar doft eller smak av annat än tobak. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022. Vätskor som är avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter och som har tillverkats eller övergått till fri omsättning före ikraftträdandet ska dock få fortsätta att tillhandahållas konsumenterna på marknaden t.o.m. den 1 januari 2023. Snusliknande produkter föreslås jämföras med livsmedel i vissa avseenden. Det förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Utskottets överväganden

Inledning

Betänkandet är disponerat så att utskottet inleder med att behandla regeringens lagförslag, motioner som innehåller förslag på avslag av och ändringar i regeringens lagförslag, motioner som innehåller förslag på tillkännagivanden till regeringen om följdändringar samt regeringens redovisning av ett tillkännagivande om marknadsföring och handel. Därefter behandlas övriga motioner som innehåller förslag på tillkännagivanden till regeringen.

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår regeringens lagförslag om förbud mot smaksättning samt ställer sig bakom det som utskottet anför om följdändringar och tillkännager detta för regeringen. Därmed bifaller riksdagen motioner om förbud mot smaksättning. Riksdagen antar, med en ändring av lagteknisk karaktär, regeringens övriga lagförslag. Därmed avslår riksdagen motioner om produktnmälan samt marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Jämför reservation 1 (M, KD), 2 (S, V, MP) och 3 (M, SD, KD).

Propositionen

Marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

Regeringen föreslår att bestämmelserna om marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska förtydligas i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Marknadsföringslagen (2008:486) ska tillämpas på marknadsföring som strider mot de särskilda bestämmelserna om marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Regeringen gör bedömningen att bestämmelserna om marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska förstås genom direktivkonform tolkning av relevanta EU-direktiv. Genom att kopplingen till det allmänna marknadsföringsbegreppet bryts kommer lagtext och förarbeten enligt regeringen att stämma bättre överens med EU-rätten och de åtaganden som följer av Sveriges medlemskap i EU. Det gör också att Sverige undgår de konsekvenser som kan uppstå vid ett bristfälligt genomförande av ett EU-direktiv. Dessutom blir undantaget för passivt saluhållande överflödigt och kan tas bort, se förslag nedan. Ändringen

bedöms bidra till en tydligare reglering av marknadsföringen på tobaksområdet.

Vidare föreslår regeringen att undantagen för marknadsföring som endast består i att tillhandahålla tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare för försäljning ska tas bort.

Regeringen föreslår också att den befintliga definitionen av begreppet försäljningsställe ska ersättas med definitionen ”ett fysiskt försäljningsställe eller en webbplats för detaljhandel”. Det nya begreppet fysiskt försäljningsställe ska definieras som ”en viss lokal eller ett annat avgränsat utrymme för detaljhandel”. Uttrycket försäljningsställe ska bytas ut mot fysiskt försäljningsställe i de fall inte någon materiell förändring är avsedd.

Regeringen gör bedömningen att undantaget för marknadsföring av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig, med undantag för marknadsföring genom kommersiella annonser, är förenligt med tobaksproduktdirektivet.

Avslutningsvis föreslår regeringen att bestämmelserna om förbud mot marknadsföring av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska utgå från begreppet kommersiellt meddelande i stället för begreppet kommersiell annons.

Sponsring av tobaksvaror och elektroniska cigaretter

Sponsring ska enligt regeringens förslag definieras i lagen om tobak och liknande produkter. Definitionen ska omfatta varje form av offentliga eller privata bidrag till ett evenemang, en verksamhet eller en person med syftet eller den direkta eller indirekta verkan att främja en tobaksvara, en elektronisk cigarett eller en påfyllningsbehållare.

Sponsring som främjar tobaksvaror, elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare ska vara förbjuden om den kan antas få gränsöverskridande effekter. Tillverkare, partihandlare och importörer ska inte heller få sponsra nationella evenemang eller verksamheter dit allmänheten har tillträde om sponsringen främjar tobaksvaror, elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare.

Marknadsföring och försäljning på internet

Regeringen lämnade förslag till reglering av marknadsföring av tobaksvaror i propositionen Ny lag om tobak och liknande produkter (prop. 2017/18:156). I fysiska butiker föreslog regeringen att det skulle införas ett förbud mot kommersiella meddelanden med undantag för uppvisandet av tobaksförpackningen och varu- och prislistor. Vidare föreslogs att kravet på att den tillåtna marknadsföringen inte får vara uppsökande eller påträngande eller uppmana till bruk av tobak skulle behållas. När det gäller internet föreslog regeringen ett förbud mot marknadsföring av tobaksvaror, med undantag för yttrandefrihetsgrundlagsskyddade webbsidor. Riksdagen beslutade att inte

anta förslagen till ändrade bestämmelser om marknadsföring av tobaksvaror och tillkännagav för regeringen att den bör återkomma till riksdagen med lagförslag om marknadsföring av tobaksvaror på internet, omnumreringar i lagtexten och eventuella ytterligare följdändringar (bet. 2018/19:SoU3 punkt 4 c, rskr. 2018/19:61). Orsaken var att riksdagen bedömde att förslagen skulle leda till att handel med tobaksvaror, som t.ex. snus, försvåras eftersom webbbutiker inte skulle få visa bilder på förpackningarna. Det ansågs också leda till diskriminering av webbbutiker i förhållande till fysiska butiker.

Regeringen gör bedömningen att det saknas möjlighet att på webbplatser tillåta kommersiella meddelanden vars syfte eller direkta eller indirekta verkan är att främja en tobaksvara. Det bör därför inte införas ytterligare bestämmelser om kommersiella meddelanden på webbplatser. Konsumenternas behov av information om produkterna kan tillgodoses på annat sätt än genom reklam. Produktförpackningar som inte främjar tobaksprodukten får visas på webbplatser. Regeringen gör samma bedömning i fråga om elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare.

Regeringen lämnar vidare förslag och gör bedömningar i anslutning till kravet på ålderskontroll.

Elektroniska cigaretter

Det finns enligt regeringen anledning att inta en restriktiv hållning till elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och att överväga skärpta regleringar av dessa produkter. Förslagen om förbud mot försäljning av e-vätska med en tydligt märkbar doft eller smak av annat än tobak samt krav på särskild måttfullhet vid marknadsföring av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare på fysiska försäljningsställen presenteras nedan.

Förbud mot försäljning av e-vätska med en tydligt märkbar doft eller smak av annat än tobak

Regeringen föreslår att tillämpningsområdet för lagen om tobak och liknande produkter ska utvidgas till att omfatta nikotinfria vätskor som är avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter.

Vätskor som är avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter ska inte få tillhandahållas konsumenter på marknaden om vätskorna innehåller tillsatser som leder till en tydligt märkbar doft eller smak av något annat än tobak. Det är enligt regeringen angeläget att utvecklingen med en ökad användning av elektroniska cigaretter bland barn och unga bromsas. En ökad användning av nikotin hos ungdomar riskerar på sikt att leda till en ökad nikotinanvändning hos befolkningen som helhet. Det finns även anledning att beakta de elektroniska cigaretternas attraktionskraft hos icke-rökare. Smak-sättningen tillsätts i den vätska som konsumeras genom den elektroniska cigaretten. För att elektroniska cigaretter ska kunna utgöra ett alternativ för användare av rökto bak bör det även i fortsättningen vara tillåtet att sälja vätska som smakar tobak. Det är också denna smak som vuxna rökare är vana vid och som är tillåten på tobaksvaror. Däremot bör det inte vara tillåtet att använda

tillsatser av smakämnen som gör de elektroniska cigaretterna attraktiva för barn, unga och icke-rökare.

Kommunen ska utöva tillsyn över att bestämmelserna följs på fysiska försäljningsställen, medan Folkhälsomyndigheten ska utöva tillsyn över att förbudet mot smaksättning följs i andra fall än på fysiska försäljningsställen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om tillsatser.

Kommunen ska få möjlighet att ta ut avgifter för sin tillsyn av den som säljer nikotinfria vätskor som är avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter.

Krav på särskild måttfullhet vid marknadsföring av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare på fysiska försäljningsställen

Kommersiella meddelanden för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare inne på fysiska försäljningsställen ska enligt regeringens förslag inte få vara påträngande eller uppsökande eller uppmana till bruk av sådana produkter.

Kommunen ska utöva tillsyn över att bestämmelserna om kommersiella meddelanden för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare på fysiska försäljningsställen följs.

Ändrat avgiftsuttag för tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

Det ska enligt regeringens förslag införas en bestämmelse som förtydligar att Folkhälsomyndigheten får ta ut avgifter av tillverkare och importörer av tobaksvaror för att ta emot, lagra, hantera, analysera och offentliggöra de uppgifter om ingredienser, utsläpp, marknadsundersökningar, konsumentgruppers preferenser och försäljningsvolymerna som lämnas till myndigheten.

Regleringen av tobaksfria nikotinprodukter

Regeringen föreslår att det ska införas en ny lag som omfattar tobaksfria produkter som innehåller nikotin för konsumtion. Syftet med lagen är att begränsa de hälsorisker och besvär som är förenade med bruk av tobaksfria nikotinprodukter. Lagen ska innehålla bestämmelser om bl.a. produktanmälan, produktkrav, försäljning och marknadsföring av tobaksfria nikotinprodukter. Förslaget om produktanmälan presenteras nedan.

Produktanmälan

Regeringen föreslår att tillverkare och importörer av tobaksfria nikotinprodukter ska göra en anmälan till Folkhälsomyndigheten av alla sådana produkter som de avser att tillhandahålla konsumenterna på marknaden.

Anmälan ska lämnas in senast sex månader innan produkten är avsedd att tillhandahållas konsumenterna på marknaden. En ny anmälan ska lämnas in för varje väsentlig ändring av produkten. En anmälan ska även göras när

produkten återkallas från marknaden. Eftersom regeringens förslag till ny reglering omfattar produkter som är relativt nya på marknaden och nikotinprodukter som kan komma att lanseras i framtiden bedömer regeringen att produktanmälan bör lämnas sex månader innan produkten är avsedd att tillhandahållas konsumenterna på marknaden. Det ger Folkhälsomyndigheten tillräckligt med tid att hantera anmälningarna innan nya produkter släpps ut på marknaden, på motsvarande sätt som redan gäller för nya tobaksvaror och elektroniska cigaretter. Som framgår ovan bör varje väsentlig ändring av produkten leda till en ny anmälan. Produkter som inte har anmälts eller som har föregåtts av en ofullständig anmälan ska inte få släppas ut på marknaden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela närmare föreskrifter om produktanmälan.

Tobaksfria nikotinprodukter ska inte få tillhandahållas konsumenterna på marknaden om anmälan saknas eller om anmälan inte uppfyller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Tobaksfria produkter jämföras med livsmedel

Snusliknande produkter ska enligt regeringens förslag jämföras med livsmedel i livsmedelslagen (2006:804).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Den nya lagen ska enligt regeringens förslag huvudsakligen träda i kraft den 1 augusti 2022. Bestämmelserna om produktkrav, märkning med tillhörande straffbestämmelse, hälsovarning vid marknadsföring och informationsinsamlingsystem ska dock träda i kraft den 1 januari 2023 och bestämmelserna om produktanmälan och rapporteringsskyldighet den 1 januari 2024.

Tobaksfria nikotinprodukter som har tillverkats eller övergått till fri omsättning före den 1 januari 2023 och som inte uppfyller produktkraven eller kraven på märkning enligt den nya lagen ska få fortsätta att tillhandahållas konsumenterna på marknaden efter den 1 januari 2023 om de inte utgör en allvarlig risk för människors hälsa, dock längst t.o.m. den 1 juli 2023.

För tobaksfria nikotinprodukter som har tillhandahållits konsumenterna på marknaden före den 1 januari 2024 ska en produktanmälan göras senast den 1 februari 2024.

Ändringarna i lagen om tobak och liknande produkter ska träda i kraft den 1 augusti 2022.

Vätskor som är avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter och som har tillverkats eller övergått till fri omsättning före den 1 augusti 2022 ska få fortsätta att tillhandahållas konsumenterna på den svenska marknaden trots att de innehåller tillsatser som leder till en tydligt märkbar doft eller smak av annat än tobak, dock längst t.o.m. den 1 januari 2023.

Ändringarna i livsmedelslagen ska träda i kraft den 1 januari 2023.

Övriga lagändringar ska träda i kraft den 1 augusti 2022.

Motionerna

Produktanmälan

I kommittémotion 2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 7 föreslås att riksdagen antar regeringens förslag till lag om tobaksfria nikotinprodukter med den ändringen att orden ”sex månader” i 5 § ska bytas ut mot ”åtta veckor”. I propositionen föreslås att en ny anmälan om en tobaksfri nikotinprodukt ska lämnas in senast sex månader innan produkten är avsedd att tillhandahållas konsumenterna på marknaden. Motionärerna anser att detta är en orimligt lång tidsgräns. Tobaksfria nikotinprodukter bör ha samma tidsgräns för anmälan som snus, dvs. åtta veckor.

Förbud mot smaksättning

I kommittémotion 2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 föreslås att riksdagen beslutar att avslå den del av förslaget till lag om ändring i lagen om tobak och liknande produkter som avser 2 kap. 6 a § om förbud mot smaksättning. Motionärerna anser att regeringens förslag om smakförbud är principiellt fel, rättsosäkert och folkhälsopolitiskt kontraproduktivt. Liknande förslag finns i kommittémotionerna 2021/22:4649 av Clara Aranda m.fl. (SD) yrkande 1 och 2021/22:4645 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 1.

I kommittémotion 2021/22:4649 av Clara Aranda m.fl. (SD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag om nödvändiga följdändringar om regeringens förslag till 2 kap. 6 a § lagen om tobak och liknande produkter avslås. Ett likalydande förslag finns i kommittémotion 2021/22:4645 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 2.

Marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

I kommittémotion 2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4 föreslås att riksdagen beslutar att avslå den del av förslaget till lag om ändring i lagen om tobak och liknande produkter som avser 4 kap. 1–4 §§. Motionärerna bedömer bl.a. att regeringens förslag kan befaras få mer långtgående konsekvenser än vad som är motiverat utifrån gällande EU-rätt. Enligt motionärerna framstår det inte som nödvändigt att ändra bestämmelserna om marknadsföring i lagen om tobak och liknande produkter. Regeringens föreslagna ändringar riskerar också att skapa en större osäkerhet.

Pågående arbete

Regeringen gav den 24 mars 2022 Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering i uppdrag att

sammanställa och tillgängliggöra kunskap om olika tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar (S2022/01825 [delvis]). Myndigheterna ska senast den 30 juni 2023 lämna en gemensam redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet föreslog i betänkande 2018/19:SoU3 ett tillkännagivande till regeringen om marknadsföring och handel. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 22, 1 res. S, V, MP):

Utskottet anser sammanfattningsvis att regeringen senast den 19 mars 2019 bör återkomma till riksdagen med lagförslag om marknadsföring av tobaksvaror på internet. Enligt utskottet ska det vara tillåtet att visa bilder på tobaksförpackningar, som t.ex. snusdosor, på en webbsida för handel på internet, trots att det inte har utfärdats något utgivningsbevis. Vidare bör regeringen vid samma tidpunkt återkomma till riksdagen med lagförslag om omnumreringar i lagtexten och eventuella ytterligare följdändringar. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför och tillkännager detta för regeringen.

Ställningstagandet innebär delvis bifall till motionerna.

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2018/19:61).

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom förslaget till en ny lag om tobaksfria nikotinprodukter. Lagen innehåller bestämmelser om produktanmälan, produktkrav, försäljning och marknadsföring av tobaksfria nikotinprodukter och syftar till att begränsa de hälsorisker och besvär som är förenade med bruk av sådana produkter. Ett motionsyrkande tar upp frågan om produktanmälan. Eftersom regeringens förslag till ny reglering omfattar produkter som är relativt nya på marknaden och nikotinprodukter som kan komma att lanseras i framtiden instämmer utskottet i regeringens bedömning att produktanmälan bör lämnas sex månader innan produkten är avsedd att tillhandahållas konsumenter på marknaden. Det ger Folkhälsomyndigheten tillräckligt med tid att hantera anmälningarna innan nya produkter släpps ut på marknaden, på motsvarande sätt som redan gäller för nya tobaksvaror och elektroniska cigaretter. Av de skäl som anförs i propositionen bör riksdagen därför anta 5 § regeringens förslag till lag om tobaksfria nikotinprodukter. Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:200 punkt 1 i denna del och avslår motion 2021/22:4652 (M) yrkande 7.

När det gäller frågan om förbud mot smaksättning vill utskottet inledningsvis betona vikten av ett starkt förebyggande arbete för att förhindra att barn och ungdomar börjar använda nikotinprodukter. Det är också viktigt med en välfungerande tillsyn över att tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare inte säljs eller på annat sätt lämnas ut i näringsverksamhet till den som inte har fyllt 18 år. Utskottet konstaterar vidare att regeringen

nyligen har gett Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering i uppdrag att sammanställa och tillgängliggöra kunskap om olika tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar. Enligt utskottet bör ett fullgott kunskapsunderlag inväntas innan en hårdare reglering införs. Mot denna bakgrund anser utskottet att riksdagen bör avslå regeringens förslag till lag om ändring i lagen om tobak och liknande produkter i de delar det avser 2 kap. 6 a §. Utskottet anser vidare att regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag om nödvändiga följdändringar. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför och tillkännager detta för regeringen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2021/22:4645 (C) yrkandena 1 och 2, 2021/22:4649 (SD) yrkandena 1 och 2 samt 2021/22:4652 (M) yrkande 1 och avslår proposition 2021/22:200 punkt 6 i denna del.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Utskottet delar vidare regeringens bedömning att bestämmelserna om marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska förstås genom direktivkonform tolkning av relevanta EU-direktiv. Genom att kopplingen till det allmänna marknadsföringsbegreppet bryts kommer lagtext och förarbeten att stämma bättre överens med EU-rätten och de åtaganden som följer av Sveriges medlemskap i EU. Av de skäl som anføres i propositionen bör riksdagen därför anta regeringens förslag till lag om ändring i lagen om tobak och liknande produkter i de delar det avser 4 kap. 1–4 §§. Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:200 punkt 6 i denna del och avslår motion 2021/22:4652 (M) yrkande 4.

Utskottet tillstyrker lagförslaget i övrigt med den ändring som utskottet föreslår för att förslaget ska överensstamma med annan lagstiftning. Regeringen föreslår bl.a. ändringar i 1 kap. 3 § och 8 kap. 5 § lagen om tobak och liknande produkter. Dessa paragrafer är även föremål för ändringsförslag i proposition 2021/22:238 Anpassningar till EU:s marknadskontrollförordning – del 2 och därför föreslår utskottet ändringar i dessa paragrafer. Av de skäl som anføres i propositionen bör riksdagen därför anta lagförslaget i övrigt med den ändring som framgår av utskottets lagförslag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:200 punkterna 1 i denna del, 2–5 och 6 i denna del.

Utskottet har inget att invända mot regeringens redovisning av tillkännagivandet om marknadsföring och handel.

Framtida utformning av lagstiftningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om straffansvar och tillkännager detta för regeringen. Därmed bifaller riksdagen ett motionsyrkande. Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. skadeverkningar och kunskapsunderlag samt tydligare och utvecklade marknadsföringsbestämmelser.

Jämför reservation 4 (M, SD), 5 (M, SD, KD), 6 (C), 7 (L), 8 (M), 9 (M, KD, L) och 10 (V).

Propositionen

Marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

Som framgår ovan föreslår regeringen att bestämmelserna om marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska förtydligas i lagen om tobak och liknande produkter. Marknadsföringslagen ska tillämpas på marknadsföring som strider mot de särskilda bestämmelserna om marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Vidare föreslår regeringen att undantagen för marknadsföring som endast består i att tillhandahålla tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare för försäljning ska tas bort.

Regeringen föreslår också att den befintliga definitionen av begreppet försäljningsställe ska ersättas med definitionen ”ett fysiskt försäljningsställe eller en webbplats för detaljhandel”. Det nya begreppet fysiskt försäljningsställe ska definieras som ”en viss lokal eller ett annat avgränsat utrymme för detaljhandel”. Uttrycket försäljningsställe ska bytas ut mot fysiskt försäljningsställe i de fall inte någon materiell förändring är avsedd.

Avslutningsvis föreslår regeringen att bestämmelserna om förbud mot marknadsföring av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska utgå från begreppet kommersiellt meddelande i stället för begreppet kommersiell annons.

Marknadsföring och försäljning på internet

Som framgår ovan lämnade regeringen förslag till reglering av marknadsföring av tobaksvaror i propositionen Ny lag om tobak och liknande produkter (prop. 2017/18:156). I fysiska butiker föreslog regeringen att det skulle införas ett förbud mot kommersiella meddelanden med undantag för uppvisandet av tobaksförpackningen och varu- och prislistor. Vidare föreslogs att kravet på att den tillåtna marknadsföringen inte får vara uppsökande, påträngande eller uppmana till bruk av tobak skulle behållas. När det gäller internet föreslog

regeringen ett förbud mot marknadsföring av tobaksvaror, med undantag för yttrandefrihetsgrundlagsskyddade webbsidor. Riksdagen beslutade att inte anta förslagen till ändrade bestämmelser om marknadsföring av tobaksvaror och tillkännagav för regeringen att den bör återkomma till riksdagen med lagförslag om marknadsföring av tobaksvaror på internet, omnumreringar i lagtexten och eventuella ytterligare följdändringar (bet. 2018/19:SoU3 punkt 4 c, rskr. 2018/19:61). Orsaken var att riksdagen bedömde att förslagen skulle leda till att handel med tobaksvaror, som t.ex. snus, försvåras eftersom webbutiker inte skulle få visa bilder på förpackningarna. Det ansågs också leda till diskriminering av webbutiker i förhållande till fysiska butiker.

Regeringen gör bedömningen att det saknas möjlighet att på webbplatser tillåta kommersiella meddelanden vars syfte eller direkta eller indirekta verkan är att främja en tobaksvara. Det bör därför inte införas ytterligare bestämmelser om kommersiella meddelanden på webbplatser. Konsumenternas behov av information om produkterna kan tillgodoses på annat sätt än genom reklam. Produktförpackningar som inte främjar tobaksprodukten får visas på webbplatser. Regeringen gör samma bedömning när det gäller elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare.

Förbud mot försäljning av e-vätska med en tydligt märkbar doft eller smak av annat än tobak

Som framgår ovan föreslår regeringen att tillämpningsområdet för lagen om tobak och liknande produkter ska utvidgas till att omfatta nikotinfria vätskor som är avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter.

Vätskor som är avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter ska inte få tillhandahållas konsumenter på marknaden om vätskorna innehåller tillsatser som leder till en tydligt märkbar doft eller smak av något annat än tobak.

Kommunen ska utöva tillsyn över att bestämmelserna följs på fysiska försäljningsställen, medan Folkhälsomyndigheten ska utöva tillsyn över att förbudet mot smaksättning följs i andra fall än på fysiska försäljningsställen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om tillsatser.

Kommunen ska få möjlighet att ta ut avgifter för sin tillsyn av den som säljer nikotinfria vätskor som är avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter.

Regleringen av tobaksfria nikotinprodukter

Som framgår ovan föreslår regeringen att det ska införas en ny lag som omfattar tobaksfria produkter som innehåller nikotin för konsumtion. Lagen ska innehålla bestämmelser om bl.a. produktanmälan, produktkrav, försäljning och marknadsföring av tobaksfria nikotinprodukter. Förslagen om en ny lag om tobaksfria nikotinprodukter, produktkrav samt straffansvar och förverkande presenteras nedan.

En ny lag om tobaksfria nikotinprodukter

Regeringen föreslår att det ska införas en ny lag som omfattar tobaksfria produkter som innehåller nikotin för konsumtion. Av propositionen framgår att flera remissinstanser har framfört att den föreslagna regleringen av tobaksfria nikotinprodukter bör tas in i lagen om tobak och liknande produkter i stället för i en egen lag. Regeringen anför att den kan hålla med om att reglerna även skulle passa i lagen om tobak och liknande produkter. Den lagen är dock redan relativt omfattande och då vissa av de föreslagna regleringarna av tobaksfria nikotinprodukter skiljer sig från övriga produkter, t.ex. vad gäller marknadsföringsregleringen, finns det skäl att inte tynga den lagen med ytterligare bestämmelser. Dessutom är de produkter som nu regleras inte harmoniserade genom EU-rättsakter, vilket produkterna i lagen om tobak och liknande produkter är. De tobaksfria nikotinprodukterna är nya på marknaden, men mycket tyder på att försäljningen kommer att öka kraftigt. Ur folkhälsosynpunkt är det motiverat att följa utvecklingen av dessa produkter. I takt med att kunskapsläget blir bättre kan behovet av att införa nya begränsande regler behöva ses över. Även av det skälet finns det fördelar med att hålla reglerna separerade i en särskild lag.

Produktkrav

Regeringen föreslår att tillverkare och importörer av tobaksfria nikotinprodukter ska ansvara för att produkterna uppfyller vissa krav på innehåll och utformning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om produktinnehåll och utformning av tobaksfria nikotinprodukter. Tobaksfria nikotinprodukter som inte uppfyller föreskrivna krav ska inte få tillhandahållas konsumenterna på marknaden.

Det bör enligt regeringens bedömning inte uppställas ett krav på att nikotin ska avges på en jämn nivå vid användning av tobaksfria nikotinprodukter. Utredningen har föreslagit att det på förordningsnivå ska införas ett krav på att nikotin ska avges på en jämn nivå i fråga om tobaksfria nikotinprodukter. Folkhälsomyndigheten avstyrker förslaget med hänvisning till att tillämpningssvårigheter kan uppstå eftersom produkterna kan se väldigt olika ut. Regeringen konstaterar att utredningens förslag att nikotin ska avges på en jämn nivå bygger på motsvarande krav för elektroniska cigaretter. Vid inandning av ånga från en elektronisk cigarett är det viktigt att användaren inte vid en enskild inandning utsätts för alltför höga koncentrationer av nikotin. Det är därför motiverat med ett krav på att nikotin avges på en jämn nivå vid användning av elektroniska cigaretter. Vid användning av tobaksfritt nikotinsnus avges nikotin inte på samma jämna sätt utan utsöndras med en avtagande koncentration ju längre användaren har produkten i munnen. Det i kombination med svårigheterna att kontrollera utsöndringen av nikotin som Folkhälsomyndigheten påtalat gör att regeringen inte anser att det finns skäl att införa ett krav på att tobaksfria nikotinprodukter ska avge nikotin på en jämn nivå. Regeringen kan dock behöva återkomma i frågan om det i

framtiden lanseras nya tobaksfria nikotinprodukter där det framkommer ett behov av sådan reglering.

Straffansvar och förverkande

Regeringen föreslår att den som uppsåtligen tillhandahåller konsumenter tobaksfria nikotinprodukter som inte uppfyller kraven på hälsovarning eller innehållsdeklaration eller säljer tobaksfria nikotinprodukter i strid mot ett meddelat försäljningsförbud ska dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Detsamma ska gälla den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot kraven om att anmäla försäljningen eller säljer eller lämnar ut tobaksfria nikotinprodukter i strid med bestämmelserna om ålderskrav. Om gärningen är ringa ska den inte medföra straffansvar. Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud ska inte kunna dömas till ansvar enligt den nya lagen för den eller de gärningar som omfattas av föreläggandet eller förbudet. Tobaksfria nikotinprodukter som har varit föremål för brott enligt den nya lagen eller deras värde samt utbyte av sådant brott ska kunna förklaras förverkade om det inte är uppenbart oskäligt.

Av propositionen framgår att flera remissinstanser anser att det för både tobak och nikotinprodukter även bör införas ett förbud mot langning med utgångspunkt i motsvarande bestämmelse i alkohollagen (2010:1622). Regeringen har inte beredningsunderlag för att i detta lagstiftningsärende föreslå straffbestämmelser vid s.k. langning av tobak eller tobaksfria nikotinprodukter till en minderårig person mellan privatpersoner. Eftersom det är av stor vikt att barn inte ges tillgång till dessa produkter i strid med det föreslagna ålderskravet är behovet av förbud mot langning en fråga som bör följas.

Motionerna

Skadeverkningar och kunskapsunderlag

I kommittémotion 2021/22:4649 av Clara Aranda m.fl. (SD) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen vid kommande ändringar i lagen om tobak och liknande produkter bör ta hänsyn till de varierande skadeverkningar som tobaks- och nikotinprodukter kan orsaka. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att vid kommande ändringar i lagen om tobak och liknande produkter beakta evidensbaserat kunskapsunderlag om olika tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar. Regeringen gav i mars 2022 Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering i uppdrag att sammanställa och tillgängliggöra kunskap om olika tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar. Motionärerna anför att regeringen trots detta väljer att nu föreslå en hårdare reglering i stället för att invänta ett fullgott kunskapsunderlag. I yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att vid kommande ändringar i lagen om tobak och liknande produkter beakta åtgärder för att tobakskonsumenter ska ges bättre möjlighet att minska skadeverkningarna av sitt bruk. Det är enligt motionärerna viktigt att personer med ett tobaksberoende fortsatt har möjlighet

att välja ett mindre skadligt alternativ som också kan vara en väg ut ur ett traditionellt cigarettbruk.

Tydligare och utvecklade marknadsföringsbestämmelser

I kommittémotion 2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om förslag om tydligare och utvecklade marknadsföringsbestämmelser i lagen om tobak och liknande produkter. Motionärerna anför att regeringen bör utreda och vid behov återkomma till riksdagen med ett nytt förslag om tydligare och utvecklade marknadsföringsbestämmelser i lagen om tobak och liknande produkter. Ett sådant förslag behöver utgå från den klara inriktning som riksdagen sedan tidigare angett om att skillnader i skadeverkningar mellan olika tobaks- och nikotinprodukter måste beaktas när politiken utformas samt att webbutiker inte bör diskrimineras i förhållande till fysiska försäljningsställen.

Analys av privatimport och konsumtion

I kommittémotion 2021/22:4645 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge i uppdrag åt lämplig myndighet att analysera hur ett förbud mot smak- och dofttillsättningar i elektroniska cigaretter skulle påverka privatimporten och den samlade konsumtionen av dessa produkter.

En gemensam lag

I kommittémotion 2021/22:4651 av Barbro Westerholm m.fl. (L) föreslås ett tillkännagivande om att sammanföra lagstiftningen om tobaksprodukter och tobaksfria nikotinprodukter till en gemensam lag för att stärka folkhälsoarbetet. Motionärerna anför att den föreslagna regleringen av tobaksfria nikotinprodukter är mycket lik den reglering som gäller för tobak. För att stärka folkhälsoarbetet anser motionärerna därför att de båda lagarna bör sammanföras i en gemensam lag.

Nikotindos

I kommittémotion 2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att det ska vara tillåtet att tobaksfria nikotinprodukter avger nikotindoser i olika nivåer under konsumtion. Någon reglering av att nikotin ska avges på en jämn nivå bör enligt motionärerna inte införas. Regeringen har i sitt förslag till lagstiftning om tobaksfria nikotinprodukter valt att inte gå vidare med utredningens förslag om att införa en sådan begränsning genom förordning. Motionärerna delar inte regeringens uppfattning att det kan finnas anledning att senare behöva återkomma i frågan om det framkommer ett behov av en sådan reglering. Motionärerna delar i stället Folkhälsomyndighetens bedömning att tillämpningssvårigheter i så fall

kan uppstå. Det vore vidare inte heller motiverat utifrån ett hälsoperspektiv med den typen av mycket långtgående detaljreglering.

Nikotinhalt

I kommittémotion 2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att införa en begränsning av högsta tillåtna nikotinhalt i tobaksfria nikotinprodukter. I syfte att minska de tobaksfria nikotinprodukternas potentiella skadeverkningar föreslår motionärerna att regeringen utreder möjligheten att i lagen om tobaksfria nikotinprodukter införa en bestämmelse om högsta tillåtna nikotinhalt.

Straffansvar

I kommittémotion 2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att göra det straffbart för privatpersoner att överlåta eller sälja tobaks- och nikotinprodukter till personer under 18 år. Motionärerna anför att tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare inte får säljas eller på annat sätt lämnas ut i näringsverksamhet till den som inte har fyllt 18 år. Trots detta är det inte straffbart för privatpersoner att överlåta eller sälja tobaks- och nikotinprodukter till personer under 18 år.

Utvärdering och utredning

I kommittémotion 2021/22:4639 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att, två år efter det att ändringen i lagen om tobak och liknande produkter vunnit laga kraft, utvärdera hur förbudet av nikotinfria vätskor påverkar ungas användning av tobak och om elektroniska cigarettanvändare återgår till att röka tobak eller färre tobaksrökare byter till elektroniska cigaretter. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att utreda ett eventuellt förbud av smaksatt tobaksfritt snus på liknande premisser som förbudet av smaksatta vätskor avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter.

Pågående arbete

Som framgår ovan gav regeringen den 24 mars 2022 Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering i uppdrag att sammanställa och tillgängliggöra kunskap om olika tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar (S2022/01825 [delvis]). Myndigheterna ska senast den 30 juni 2023 lämna en gemensam redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att regeringen nyligen har gett Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering i uppdrag att sammanställa och tillgängliggöra kunskap om olika tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar. Mot denna bakgrund finns det enligt utskottet inte skäl att föreslå någon åtgärd när det gäller frågan om skadeverkningar och kunskapsunderlag. Motion 2021/22:4649 (SD) yrkan- dena 3–5 bör därmed avslås.

Ett motionsyrkande tar upp frågan om tydligare och utvecklade marknadsföringsbestämmelser. Utskottet vill här framhålla att regeringen föreslår att bestämmelserna om marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare förtydligas i lagen om tobak och liknande produkter. Utskottet vill också nämna uppdraget till Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering att sammanställa och tillgängliggöra kunskap om olika tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar. När det gäller frågan om marknadsföring och försäljning på internet instämmer utskottet i regeringens bedömning att det saknas möjlighet att på webbplatser tillåta kommersiella meddelanden vars syfte eller direkta eller indirekta verkan är att främja en tobaksvara. Det bör därför inte införas ytterligare bestämmelser om kommersiella meddelanden på webbplatser. Utskottet instämmer även i regeringens bedömning i denna fråga när det gäller elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare. Motion 2021/22:4652 (M) yrkande 5 bör därmed avslås.

Inte heller när det gäller frågan om en analys av privatimport och konsumtion anser utskottet att det finns skäl för riksdagen att ta något initiativ. Motion 2021/22:4645 (C) yrkande 3 bör avslås.

Som framgår ovan föreslår regeringen att det ska införas en ny lag som omfattar tobaksfria produkter som innehåller nikotin för konsumtion. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att det finns skäl att inte tynga lagen om tobak och liknande produkter med ytterligare bestämmelser och att det finns fördelar med att hålla reglerna separerade i en särskild lag. Mot denna bakgrund bör motion 2021/22:4651 (L) avslås.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att det inte bör uppställas ett krav på att nikotin ska avges på en jämn nivå vid användning av tobaksfria nikotinprodukter. Utskottet instämmer vidare i regeringens bedömning att regeringen kan behöva återkomma i frågan om det i framtiden lanseras nya tobaksfria nikotinprodukter där det framkommer ett behov av sådan reglering. Motion 2021/22:4652 (M) yrkande 3 bör därmed avslås.

Inte heller när det gäller frågan om nikotinhalt anser utskottet att det finns skäl för riksdagen att ta något initiativ. Motion 2021/22:4652 (M) yrkande 2 bör avslås.

Utskottet anser att regeringen bör se över frågan om att göra det straffbart för privatpersoner att överlåta eller sälja tobaks- och nikotinprodukter till personer under 18 år. Tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare får inte säljas eller på annat sätt lämnas ut i näringsverksamhet till

den som inte har fyllt 18 år. Trots detta är det inte straffbart för privatpersoner att överlåta eller sälja tobaks- och nikotinprodukter till personer under 18 år. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför och tillkännager detta för regeringen. Motion 2021/22:4652 (M) yrkande 6 bör därmed bifallas.

Avslutningsvis bör riksdagen enligt utskottet inte ta något initiativ i frågan om utvärdering och utredning, och därmed bör motion 2021/22:4639 (V) yrkandena 1 och 2 avslås.

Reservationer

1. **Produktanmälan, punkt 1 (M, KD)**

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Pia Steensland (KD) och Ulrika Jörgensen (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om tobaksfria nikotinprodukter med den ändringen att orden ”sex månader” i 5 § ska bytas ut mot ”åtta veckor”.

Därmed bifaller riksdagen motion 2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 7 och bifaller delvis proposition 2021/22:200 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen bör anta regeringens förslag till lag om tobaksfria nikotinprodukter med den ändringen att orden ”sex månader” i 5 § ska bytas ut mot ”åtta veckor”. I propositionen föreslås att en ny anmälan om en tobaksfri nikotinprodukt ska lämnas in senast sex månader innan produkten är avsedd att tillhandahållas konsumenterna på marknaden. Vi anser att detta är orimligt lång tidsgräns. Tobaksfria nikotinprodukter bör ha samma tidsgräns för anmälan som snus, dvs. åtta veckor.

2. **Förbud mot smaksättning, punkt 2 (S, V, MP)**

av Kristina Nilsson (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Mikael Dahlqvist (S), Karin Rågsjö (V), Andrea Törnестam (S), Rebecka Le Moine (MP) och Mats Wiking (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter i de delar det avser 2 kap. 6 a §.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:200 punkt 6 i denna del och avslår motionerna

2021/22:4645 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkandena 1 och 2,

2021/22:4649 av Clara Aranda m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2 samt

2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi ställer oss bakom regeringens förslag att vätskor som är avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter inte ska få tillhandahållas konsumenter på marknaden om vätskorna innehåller tillsatser som leder till en tydligt märkbar doft eller smak av något annat än tobak. Det är enligt vår mening angeläget att utvecklingen med en ökad användning av elektroniska cigaretter bland barn och unga bromsas. En ökad användning av nikotin hos ungdomar riskerar på sikt att leda till en ökad nikotinanvändning hos befolkningen som helhet. Det finns även anledning att beakta de elektroniska cigaretternas attraktionskraft hos icke-rökare. För att elektroniska cigaretter ska kunna utgöra ett alternativ för användare av röktaobak bör det även i fortsättningen vara tillåtet att sälja vätska som smakar tobak. Däremot bör det inte vara tillåtet att använda tillsatser av smakämnen som gör de elektroniska cigaretterna attraktiva för barn, unga och icke-rökare.

Vi anser därför att riksdagen bör anta regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter i de delar det avser 2 kap. 6 a §. Därmed behövs inte något tillkännagivande till regeringen.

3. Marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, punkt 3 (M, SD, KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Clara Aranda (SD), Pia Steensland (KD), Ulrika Jörgensen (M) och Per Ramhorn (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter i de delar det avser 4 kap. 1–4 §§.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4 och avslår proposition 2021/22:200 punkt 6 i denna del.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen bör avslå regeringens förslag till lag om ändring i lagen om tobak och liknande produkter i de delar det avser 4 kap. 1–4 §§. Vi bedömer bl.a. att regeringens förslag kan befaras få mer långtgående konsekvenser än vad som är motiverat utifrån gällande EU-rätt. Enligt vår mening framstår det inte som nödvändigt att ändra bestämmelserna om marknadsföring i lagen om tobak och liknande produkter. Regeringens föreslagna ändringar riskerar också att skapa en större osäkerhet.

4. Skadeverkningar och kunskapsunderlag, punkt 5 (M, SD)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Clara Aranda (SD), Ulrika Jörgensen (M) och Per Ramhorn (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4649 av Clara Aranda m.fl. (SD) yrkandena 3–5.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen vid kommande ändringar i lagen om tobak och liknande produkter bör ta hänsyn till de varierande skadeverkningar som tobaks- och nikotinprodukter kan orsaka. Vi anser också att regeringen vid kommande ändringar i lagen om tobak och liknande produkter bör beakta evidensbaserat kunskapsunderlag om olika tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar. Regeringen gav i mars 2022 Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering i uppdrag att sammanställa och tillgängliggöra kunskap om olika tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar. Regeringen väljer trots detta att nu föreslå en hårdare reglering i stället för att invänta ett fullgott kunskapsunderlag. Avslutningsvis anser vi att regeringen vid kommande ändringar i lagen om tobak och liknande produkter bör beakta åtgärder för att tobakskonsumenter ska ges bättre möjlighet att minska skadeverkningarna av sitt bruk. Det är enligt vår mening viktigt att personer med ett tobaksberoende fortsatt har möjlighet att välja ett mindre skadligt alternativ som också kan vara en väg ut ur ett traditionellt cigarettbruk.

5. Tydligare och utvecklade marknadsföringsbestämmelser, punkt 6 (M, SD, KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Clara Aranda (SD), Pia Steensland (KD), Ulrika Jörgensen (M) och Per Ramhorn (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 5.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör se över frågan om tydligare och utvecklade marknadsföringsbestämmelser i lagen om tobak och liknande produkter. Regeringen bör utreda och vid behov återkomma till riksdagen med ett nytt förslag om tydligare och utvecklade marknadsföringsbestämmelser i lagen om tobak och liknande produkter. Ett sådant förslag behöver utgå från den klara inriktning som riksdagen sedan tidigare angett om att skillnader i skadeverkningar mellan olika tobaks- och nikotinprodukter måste beaktas när politiken utformas samt att webbutiker inte bör diskrimineras i förhållande till fysiska försäljningsställen.

6. Analys av privatimport och konsumtion, punkt 7 (C)

av Sofia Nilsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4645 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör ge i uppdrag åt lämplig myndighet att analysera hur ett förbud mot smak- och dofttillsättningar i elektroniska cigaretter skulle påverka privatimporten och den samlade konsumtionen av dessa produkter.

7. En gemensam lag, punkt 8 (L)

av Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4651 av Barbro Westerholm m.fl. (L).

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör se över frågan om att sammanföra lagstiftningen om tobaksprodukter och tobaksfria nikotinprodukter till en gemensam lag för att stärka folkhälsoarbetet. Den föreslagna regleringen av tobaksfria nikotinprodukter är mycket lik den reglering som gäller för tobak. För att stärka folkhälsoarbetet anser jag därför att de båda lagarna bör sammanföras i en gemensam lag.

8. Nikotindos, punkt 9 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M) och Ulrika Jörgensen (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att det ska vara tillåtet att tobaksfria nikotinprodukter avger nikotindoser i olika nivåer under konsumtion. Regeringen bör inte införa någon reglering av att nikotin ska avges på en jämn nivå. Regeringen har i sitt förslag till lagstiftning om tobaksfria nikotinprodukter valt att inte gå vidare med utredningens förslag om att införa en sådan begränsning genom förordning. Vi delar inte regeringens uppfattning att det kan finnas anledning att senare återkomma i frågan om det framkommer ett behov av en sådan reglering. Vi delar i stället Folkhälsomyndighetens bedömning att tillämpningssvårigheter i så fall kan uppstå. Det vore vidare inte heller motiverat utifrån ett hälsoperspektiv med den typen av mycket långtgående detaljreglering.

9. Nikotinhalt, punkt 10 (M, KD, L)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Pia Steensland (KD), Ulrika Jörgensen (M) och Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör utreda möjligheten att införa en begränsning av högsta tillåtna nikotinhalt i tobaksfria nikotinprodukter. I syfte att minska de tobaksfria nikotinprodukternas potentiella skadeverkningar föreslår vi att regeringen utreder möjligheten att i lagen om tobaksfria nikotinprodukter införa en bestämmelse om högsta tillåtna nikotinhalt.

10. Utvärdering och utredning, punkt 12 (V)

av Karin Rågsjö (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4639 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att, två år efter det att ändringen i lagen om tobak och liknande produkter vunnit laga kraft, utvärdera hur förbudet av nikotinfria vätskor påverkar ungas användning av tobak och om elektroniska cigarettanvändare återgår till att röka tobak eller färre tobaksrökare byter till elektroniska cigaretter. Jag anser också att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att utreda ett eventuellt förbud av smaksatt tobaksfritt snus på liknande premisser som förbudet av smaksatta vätskor avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:200 Hårdare regler för nya nikotinprodukter:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om tobaksfria nikotinprodukter.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i livsmedelslagen (2006:804).
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696).
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Följdmotionerna

2021/22:4639 av Karin Rågsjö m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att, två år efter att lagen vunnit laga kraft, utvärdera hur förbudet av nikotinfria vätskor påverkar ungas användning av tobak och huruvida e-cigarettanvändare återgår till att röka tobak eller färre tobaksrökare byter till e-cigarettor och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att utreda ett eventuellt förbud av smaksatt tobaksfritt snus på liknande premisser som förbudet av smaksatta vätskor avsedda att konsumeras genom e-cigarettor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4645 av Sofia Nilsson m.fl. (C):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till 2 kap. 6 a § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag om erforderliga följdändringar för det fall regeringens förslag till 2 kap. 6

- a § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter avslås, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge i uppdrag åt lämplig myndighet att analysera hur ett förbud mot smak- och dofttillsättningar i elektroniska cigaretter skulle påverka privatimporten och den samlade konsumtionen av dessa produkter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:4649 av Clara Aranda m.fl. (SD):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter i de delar det avser 2 kap. 6 a §.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag om erforderliga följdändringar för det fall regeringens förslag till 2 kap. 6 a § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter avslås, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppmanas att vid kommande ändringar av lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter ta hänsyn till de varierande skadeverkningar som tobaks- och nikotinprodukter kan orsaka, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid kommande ändringar av lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter beakta evidensbaserat kunskapsunderlag om olika tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid kommande ändringar av lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter beakta åtgärder för att tobakskonsumenter ska ges bättre möjlighet att minska skadeverkningarna av sitt bruk, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:4651 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sammanföra lagstiftningen om tobaksprodukter och tobaksfria nikotinprodukter till en gemensam lag för att stärka folkhälsoarbetet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4652 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

1. Riksdagen beslutar att avslå den del av förslaget till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter som avser 2 kap. 6 a § om förbud mot smaksättning.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att införa en begränsning av högsta tillåtna nikotinhalt i tobaksfria nikotinprodukter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara tillåtet att tobaksfria nikotinprodukter avger nikotindoser i olika nivåer under konsumtion och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen beslutar att avslå den del av förslaget till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter som avser 4 kap. 1–4 §§.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förslag om tydligare och utvecklade marknadsföringsbestämmelser i lagen om tobak och liknande produkter och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det straffbart för privatpersoner att överlåta eller sälja tobaks- och nikotinprodukter till personer under 18 år och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om tobaksfria nikotinprodukter med den ändringen att orden "sex månader" i 5 § ska bytas ut mot "åtta veckor".

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om tobaksfria nikotinprodukter

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens syfte och innehåll

1 § Denna lag syftar till att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förenade med bruk av tobaksfria nikotinprodukter.

2 § Denna lag innehåller bestämmelser om produkthanmälan, produktkrav, försäljning och marknadsföring av tobaksfria nikotinprodukter.

Uttryck i lagen

3 § I denna lag avses med

1. *tobaksfri nikotinprodukt*: en produkt utan tobak som innehåller nikotin för konsumtion,
2. *detaljhandel*: försäljning till konsumenter,
3. *försäljningsställe*: ett fysiskt försäljningsställe eller en webbplats för detaljhandel,
4. *fysiskt försäljningsställe*: en viss lokal eller ett annat avgränsat utrymme för detaljhandel.

Förhållandet till andra lagar

4 § Denna lag ska inte tillämpas på

1. produkter som omfattas av lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter,
2. produkter som är klassificerade som narkotika enligt narkotikastrafflagen (1968:64) eller som hälsofarliga varor enligt lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor, eller
3. läkemedel eller medicintekniska produkter som omfattas av läkemedelslagen (2015:315) eller lagen (2021:600) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om medicintekniska produkter.

Produkthanmälan

5 § Tillverkare och importörer ska till Folkhälsomyndigheten anmäla alla tobaksfria nikotinprodukter som de avser att tillhandahålla konsumenterna på marknaden. En ny anmälan ska lämnas in för varje väsentlig ändring av produkten. Anmälan ska lämnas in senast sex månader innan produkten är avsedd att tillhandahållas konsumenterna på marknaden. Anmälan ska även göras när produkten återkallas från marknaden av tillverkaren eller importören.

Tobaksfria nikotinprodukter får inte tillhandahållas konsumenterna på marknaden om en sådan anmälan inte har gjorts. Detsamma gäller om an-

målan inte uppfyller de föreskrifter om produktnmälan som har meddelats med stöd av 48 § 1.

Produktkrav

6 § Tillverkare och importörer av tobaksfria nikotinprodukter ansvarar för att produkterna uppfyller de krav som följer av föreskrifter om innehåll och utformning som har meddelats med stöd av 48 § 2.

Tobaksfria nikotinprodukter som inte uppfyller kraven får inte tillhandahållas konsumenterna på marknaden.

Märkning

7 § Förpackningar till tobaksfria nikotinprodukter ska förses med en innehållsdeklaration och en text som upplyser om nikotinets skadeverkningsgrad (hälsovarning).

Tillverkare och importörer av tobaksfria nikotinprodukter ansvarar för att förpackningarna uppfyller kraven i första stycket.

Om en förpackning inte uppfyller kraven, får produkten inte tillhandahållas konsumenterna på marknaden. Detsamma gäller om innehållsdeklarationen eller hälsovarningen inte uppfyller de föreskrifter om innehåll och utformning som har meddelats med stöd av 48 § 3 och 4.

8 § Märkningen på tobaksfria nikotinprodukter eller på sådana produkters förpackningar får inte

1. antyda att en viss tobaksfri nikotinprodukt är mindre skadlig än andra sådana produkter, eller
2. likna ett livsmedel eller en kosmetisk produkt.

Marknadsföring

9 § Vid marknadsföring av tobaksfria nikotinprodukter till konsumenterna ska särskild måttfullhet iakttas. Reklam eller andra marknadsföringsåtgärder får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av tobaksfria nikotinprodukter.

Hänvisning till produktens smak får endast göras om det är motiverat av konsumentens behov av produktinformation.

Marknadsföringen får inte riktas särskilt till eller skildra barn eller ungdomar som inte har fyllt 25 år.

10 § En hälsovarning ska på ett tydligt sätt återges vid marknadsföring av tobaksfria nikotinprodukter till konsumenterna genom kommersiella annonser i

1. periodiska skrifter eller andra jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig,
2. andra tryckta skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig, eller
3. informationssamhällets tjänster.

Om det finns flera hälsovarningar, ska minst en av dem återges. Vid upprepad annonsering ska de olika hälsovarningarna användas omväxlande och om möjligt i lika stor omfattning.

Första stycket 2 gäller inte marknadsföring inne på fysiska försäljningsställen.

11 § Det är förbjudet att marknadsföra tobaksfria nikotinprodukter till konsumenter genom kommersiell reklam i tv-sändningar, beställ-tv eller ljudradiosändningar.

En leverantör av en videodelningsplattform får inte tillhandahålla sådan reklam som avses i första stycket före, under eller efter användargenrerade videor eller tv-program på plattformen.

12 § Tillverkare, partihandlare och importörer får inte sponsra evenemang eller verksamheter dit allmänheten har tillträde om sponsringen främjar tobaksfria nikotinprodukter.

Bestämmelser om förbud mot sponsring i tv, radio och på videodelningsplattformar och produktplacering i tv och på videodelningsplattformar finns i radio och tv-lagen (2010:696).

13 § En marknadsföringsåtgärd som strider mot någon av 8–11 §§ och 12 § första stycket ska, vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen (2008:486), anses vara otillbörlig mot konsumenter. En marknadsföringsåtgärd som strider mot 11 § kan medföra marknadsstörningsavgift enligt bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen.

Rapporteringskyldighet

14 § Tillverkare och importörer av tobaksfria nikotinprodukter ska varje år till Folkhälsomyndigheten lämna in

1. fullständiga uppgifter om försäljningsvolym, och
2. uppgifter om preferenserna hos olika konsumentgrupper, inbegripet barn eller ungdomar som inte fyllt 25 år.

Tobaksfria nikotinprodukter får inte tillhandahållas konsumenter på marknaden om den rapporteringskyldighet som följer av första stycket eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av 48 § 5 inte har uppfyllts.

Produktkontroll

15 § Tillverkare, importörer och distributörer av tobaksfria nikotinprodukter ska upprätta och upprätthålla ett system för att samla in information om alla misstänkta skadliga effekter som dessa produkter har på människors hälsa.

Informationen ska på begäran lämnas till Folkhälsomyndigheten.

16 § Om en tillverkare, importör eller distributör av tobaksfria nikotinprodukter anser, eller har skäl att anta, att en sådan produkt inte är säker eller av god kvalitet eller att den på annat sätt inte är förenlig med denna lag eller anslutande föreskrifter, ska denne omedelbart

1. vidta de korrigerande åtgärder som är nödvändiga för att den berörda produkten ska bli förenlig med denna lag,
2. dra tillbaka produkten, eller
3. återkalla produkten.

När en åtgärd enligt första stycket vidtas, ska Folkhälsomyndigheten omedelbart underrättas om produktens brister, vilken åtgärd som vidtagits och resultaten av åtgärden.

Anmälan om försäljning

17 § En näringsidkare får inte bedriva detaljhandel med tobaksfria nikotinprodukter utan att först ha gjort en anmälan om försäljningen.

En näringsidkare som har säte eller fast driftställe för näringsverksamhet i Sverige ska göra en anmälan till den kommun där det fysiska försäljningsstället är beläget. Om ett fysiskt försäljningsställe saknas, ska anmälan göras till den kommun där företaget har sitt säte eller, om företaget saknar säte inom landet, till den kommun där företaget har ett fast driftställe.

Saknar näringsidkaren säte eller fast driftställe för näringsverksamhet i Sverige ska anmälan göras till Folkhälsomyndigheten.

Egenkontroll

18 § Den som bedriver detaljhandel med tobaksfria nikotinprodukter ska utöva egenkontroll över försäljningen och hanteringen i övrigt av tobaksfria nikotinprodukter och se till att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Till anmälan om försäljning enligt 17 § ska egenkontrollprogrammet och de övriga uppgifter som behövs för kommunens och Folkhälsomyndighetens tillsyn bifogas. Ändrade uppgifter ska utan dröjsmål anmälas till kommunen respektive Folkhälsomyndigheten.

Ålderskrav

19 § Tobaksfria nikotinprodukter får inte säljas eller på annat sätt lämnas ut i näringsverksamhet till den som inte har fyllt 18 år. Den som lämnar ut en sådan produkt ska förvissa sig om att mottagaren har uppnått den åldern.

Om det finns särskild anledning att anta att produkten är avsedd att lämnas över till någon som inte har fyllt 18 år, får den inte lämnas ut.

På försäljningsställen ska det finnas ett tydligt och klart synbart meddelande med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut tobaksfria nikotinprodukter till den som inte har fyllt 18 år.

20 § Tobaksfria nikotinprodukter som säljs till konsumenter ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera mottagarens ålder. Detta gäller även när försäljningen sker genom automat eller distansförsäljning eller på liknande sätt.

21 § Tobaksfria nikotinprodukter får föras in i landet endast av den som har fyllt 18 år.

Tillsyn

22 § Folkhälsomyndigheten ansvarar för tillsynsvägledning när det gäller kommunens tillsyn enligt 24 § första stycket 1–4 och kommunens och Polismyndighetens tillsyn enligt 25 §.

Konsumentverket ansvarar för tillsynsvägledning när det gäller kommunens tillsyn enligt 24 § andra stycket.

23 § Länsstyrelsen utövar tillsyn inom länet enligt 24 och 25 §§. I tillsynen ingår att

1. följa kommunernas verksamhet och biträda kommunerna med information och råd, och

2. främja samarbete mellan olika tillsynsmyndigheter och mellan tillsynsmyndigheter och andra.

24 § Kommunen utövar tillsyn på fysiska försäljningsställen över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller

1. produktanmälan enligt 5 §,

2. produktkrav enligt 6 §,

3. innehållsdeklaration, hälsovarning och märkning enligt 7 och 8 §§, och

4. rapporteringsskyldighet enligt 14 §.

Kommunen utövar även tillsyn på eller i anslutning till fysiska försäljningsställen över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller marknadsföring enligt 9 och 10 §§.

25 § Kommunen och Polismyndigheten utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller

1. anmälan om försäljning och egenkontroll enligt 17 och 18 §§ när näringsidkaren har säte eller fast försäljningsställe för näringsverksamhet i Sverige, och

2. ålderskrav enligt 19 och 20 §§.

26 § Folkhälsomyndigheten utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller

1. produktanmälan, produktkrav, rapporteringsskyldighet och produktkontroll enligt 5, 6 och 14–16 §§, i andra fall än som avses i 24 § första stycket,

2. innehållsdeklaration, hälsovarning och märkning enligt 7 och 8 §§, i andra fall än som avses i 24 § första stycket, och

3. anmälan om försäljning och egenkontroll enligt 17 och 18 §§ när näringsidkaren saknar säte eller fast driftställe för näringsverksamhet i Sverige.

27 § Konsumentverket utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller marknadsföring enligt 9–11 §§ och 12 § första stycket, i andra fall än som avses i 24 § andra stycket.

Vid Konsumentverkets tillsyn tillämpas bestämmelserna i marknadsföringslagen (2008:486).

Befogenheter

28 § En tillsynsmyndighet som anges i 24–26 §§ får i sin tillsynsverksamhet meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att denna lag och anslutande föreskrifter ska följas.

29 § Vid allvarliga eller upprepade överträdelser av denna lag får kommunen förbjuda den som bedriver detaljhandel med tobaksfria nikotinprodukter att fortsätta försäljningen eller, om förbud får anses vara en alltför ingripande åtgärd, meddela varning. Kommunens beslut gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Ett förbud får meddelas för en tid av högst sex månader.

30 § Om Folkhälsomyndigheten konstaterar eller har rimliga skäl att anta att en typ av eller specifika tobaksfria nikotinprodukter kan utgöra en allvarlig risk för människors hälsa, trots att produkten uppfyller kraven i denna lag, får myndigheten förbjuda att produkterna tillhandahålls konsumenterna på marknaden.

Om sådana produkter har tillhandahållits konsumenterna på marknaden, får Folkhälsomyndigheten förelägga tillverkaren, importören eller distributören av produkterna att dra tillbaka eller återkalla dessa.

31 § Beslut enligt 28 och 30 §§ får förenas med vite. Vitet får inte omvandlas till fängelse.

Rätt till upplysningar och tillträde

32 § En tillsynsmyndighet har rätt att på begäran få de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för myndighetens tillsyn enligt denna lag.

33 § För att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag har en tillsynsmyndighet rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som berörs av denna lag eller anslutande föreskrifter och får där göra undersökningar och ta prover. För uttagna prover betalas inte ersättning.

34 § Polismyndigheten ska på begäran av en annan tillsynsmyndighet lämna den hjälp som behövs vid tillämpningen av 33 §.

En begäran enligt första stycket får göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Underrättelser

35 § Kommunen och Polismyndigheten ska underrätta varandra om förhållanden som de i sin verksamhet får kännedom om och som är av betydelse för tillsynen.

En kommun som har fattat beslut i ett ärende enligt denna lag ska skicka en kopia av beslutet till Folkhälsomyndigheten, Polismyndigheten och den länsstyrelse som berörs av beslutet.

36 § Kommunen ska underrätta Folkhälsomyndigheten om den i sin verksamhet får kännedom om något som kan ha betydelse för Folkhälsomyndighetens tillsyn.

Kontrollköp

37 § Kommunen får genomföra kontrollköp i syfte att ge underlag för en dialog mellan kommunen och den som lämnar ut tobaksfria nikotinprodukter om skyldigheten att förvissa sig om att mottagaren har fyllt 18 år. Vid ett sådant köp får kommunen endast anlita en person som har fyllt 18 år.

Ett kontrollköp får genomföras utan att näringsidkaren underrättas i förväg om kontrollköpet. Kommunen ska snarast efter ett genomfört kontrollköp underrätta näringsidkaren om kontrollköpet.

38 § Vad som framkommit genom kontrollköp får inte utgöra grund för kommunen att meddela föreläggande, förbud eller varning enligt 28 eller 29 §.

Tystnadsplikt

39 § Den som har tagit befattning med något ärende enligt denna lag får inte obehörigen röja eller på annat sätt utnyttja vad han eller hon då har fått veta om yrkeshemligheter eller affärsförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Avgifter

40 § En kommun får ta ut avgifter för sin tillsyn av den som bedriver anmälningspliktig försäljning enligt 17 §.

41 § Folkhälsomyndigheten får ta ut avgifter av tillverkare och importörer av tobaksfria nikotinprodukter för att ta emot, lagra, hantera, analysera och offentliggöra de uppgifter som enligt 5 § lämnas till myndigheten.

Folkhälsomyndigheten får ta ut avgifter av tillverkare och importörer för att ta emot, lagra, hantera och analysera de uppgifter som enligt 14 § lämnas till myndigheten samt för att offentliggöra att rapporteringsskyldigheten har uppfyllts.

Folkhälsomyndigheten får ta ut avgifter för sin tillsyn av den som bedriver anmälningspliktig försäljning enligt 17 §.

Överklagande

42 § Beslut enligt denna lag eller anslutande föreskrifter får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Straffbestämmelser och förverkande

43 § Den som uppsåtligen i strid med 7 § tredje stycket tillhandahåller konsumenter tobaksfria nikotinprodukter som inte uppfyller kraven på innehållsdeklaration eller hälsovarning, ska dömas för *olovlig hantering av tobaksfria nikotinprodukter* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om gärningen är ringa, ska den inte medföra ansvar.

44 § Den som uppsåtligen säljer tobaksfria nikotinprodukter i strid med ett förbud som har meddelats med stöd av 29 §, ska dömas för *olovlig försäljning av tobaksfria nikotinprodukter* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om gärningen är ringa, ska den inte medföra ansvar.

45 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bedriver detaljhandel med tobaksfria nikotinprodukter i strid med 17 § eller säljer eller lämnar ut tobaksfria nikotinprodukter i strid med 19 § första eller andra stycket, ska dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om gärningen är ringa, ska den inte medföra ansvar.

46 § Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för den eller de gärningar som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

47 § Tobaksfria nikotinprodukter som varit föremål för brott enligt denna lag eller deras värde samt utbyte av sådant brott ska förklaras förverkade, om det inte är uppenbart oskäligt.

Bemyndiganden

48 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. produkthanmälan enligt 5 §,
2. produktinnehåll och utformning av tobaksfria nikotinprodukter enligt 6 §,
3. innehållet i och utformningen av en innehållsdeklaration enligt 7 §,
4. hur en hälsovarning ska utformas och återges enligt 7 och 10 §§,
5. fullgörandet av rapporteringsskyldigheten enligt 14 §,
6. systemet för informationssamling enligt 15 §,
7. underrättelseskyldigheten enligt 16 § andra stycket,
8. utformningen av egenkontrollprogram enligt 18 §,
9. genomförandet av kontrollköp enligt 37 §, och
10. storleken på avgifterna enligt 41 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023 i fråga om 6–8, 10, 15 och 43 §§, den 1 januari 2024 i fråga om 5 och 14 §§, samt i övrigt den 1 augusti 2022.

2. Tobaksfria nikotinprodukter som har tillverkats eller övergått till fri omsättning före den 1 januari 2023 och som inte uppfyller produktkraven enligt 6 § eller kraven på märkning enligt 7 och 8 §§ får fortsätta att tillhandahållas konsumenter på marknaden efter den 1 januari 2023 om de

inte utgör en allvarlig risk för människors hälsa, dock längst till och med den 1 juli 2023.

3. För tobaksfria nikotinprodukter som har tillhandahållits konsumenter på marknaden före den 1 januari 2024 ska en produktanmälan enligt 5 § göras senast den 1 februari 2024.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 3 § lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

3 §¹

Bestämmelser om hinder för den som inte fyllt 20 år att föra in spritdrycker, vin och starköl i landet finns i 4 kap. 4 § alkohollagen (2010:1622). *En bestämmelse* om förbud för den som inte fyllt 18 år att föra in varor i landet som enligt lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter utgör tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare finns i 5 kap. 20 § *den lagen*.

Bestämmelser om hinder för den som inte fyllt 20 år att föra in spritdrycker, vin och starköl i landet finns i 4 kap. 4 § alkohollagen (2010:1622). *Bestämmelser* om förbud för den som inte fyllt 18 år att föra in varor i landet som enligt lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter utgör tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare *och varor som enligt lagen (2022:000) om tobaksfria nikotinprodukter utgör tobaksfria nikotinprodukter* finns i 5 kap. 19 *respektive* 21 § *nämnda lagar*.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

¹ Senaste lydelse 2021:427.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Lagen är tillämplig endast på följande varor:

1. krigsmateriel som avses i lagen (1992:1300) om krigsmateriel, och produkter som avses i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,

2. narkotika som avses i narkotikastrafflagen (1968:64),

3. skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som avses i vapenlagen (1996:67) samt sådana vapen och andra föremål som anges i 1 kap. 3 § samma lag,

4. injektionssprutor och kanyler,

5. dopningsmedel som avses i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,

6. springstiletter, springknivar, knogjärn, kaststjärnor, riv- eller nit-handskar, batonger, karatepinnar, blydaggar, spikklubbor och liknande,

7. kulturföremål som avses i 5 kap. kulturmiljölagen (1988:950),

8. hundar och katter för annat ändamål än handel,

9. spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker, teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat enligt alkohollagen (2010:1622), samt tobaksvaror och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare vid kontroll av åldersgränsen i 5 kap. 20 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter,

9. spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker, teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat enligt alkohollagen (2010:1622), tobaksvaror och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare vid kontroll av åldersgränsen i 5 kap. 19 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter *samt tobaksfria nikotinprodukter vid kontroll av åldersgränsen i 21 § lagen (2022:000) om tobaksfria nikotinprodukter,*

10. nötkreatur, svin, får, getter, fjäderfän, fisk och reptiler,

11. andra djur än sådana som anges ovan och produkter av djur, om det finns särskild anledning att misstänka att smittsam sjukdom förekommer, att djuret eller djurprodukten på annat sätt utgör en allvarlig hälsorisk för människor eller djur, att medföljande dokument är ofullständiga eller felaktiga, att erforderliga dokument saknas eller att de villkor som i övrigt gäller för införseln inte är uppfyllda,

¹ Senaste lydelse 2022:136.

12. barnpornografi enligt lagen (1998:1443) om förbud mot införsel och utförsel av barnpornografi,

13. varor som avses i lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor,

14. varor som ska beskattas enligt lagen (2014:1470) om beskattning av viss privatinförsel av cigaretter,

15. sprängämnesprekursorer enligt artikel 5.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, i den ursprungliga lydelsen och 3 § lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer,

16. explosiva varor som avses i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

4 Förslag till lag om ändring i livsmedelslagen (2006:804)

Härigenom föreskrivs att 3 § livsmedelslagen (2006:804) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Lagen gäller alla stadier av produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan för livsmedel.

Med livsmedel jämställs i lagen

1. vatten, från och med den punkt där det tas in i vattenverken till den punkt där värdena *skall* iakttas enligt artikel 6 i rådets direktiv 98/83/EG av den 3 november 1998 om kvaliteten på dricksvatten, ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1882/2003, *och*

2. snus och tuggtobak.

1. vatten, från och med den punkt där det tas in i vattenverken till den punkt där värdena *ska* iakttas enligt artikel 6 i rådets direktiv 98/83/EG av den 3 november 1998 om kvaliteten på dricksvatten, ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1882/2003,

2. snus, *snusliknande produkter* och tuggtobak.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

5 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 2 §, 7 kap. 2 §, 8 kap. 13 §, 9 a kap. 5 och 12 §§ och 15 kap. 5 och 9 §§ och rubrikerna närmast före 8 kap. 13 § och 15 kap. 5 § radio- och tv-lagen (2010:696) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

2 §¹

I program i tv-sändningar eller i beställ-tv får det inte förekomma produktplacering av

1. alkoholdrycker och tobaksvaror,
2. andra produkter som kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror,
3. receptbelagda läkemedel och sådan medicinsk behandling som bara är tillgänglig efter ordination,
4. modersmjölksersättning,
5. spelprodukter från ett företag som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:1138),
6. sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter och andra produkter som kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare, *eller*
7. alkoholdrycksliknande preparat enligt alkohollagen (2010:1622).

6. sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter och andra produkter som kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare,
7. alkoholdrycksliknande preparat enligt alkohollagen (2010:1622), *eller*
8. *tobaksfria nikotinprodukter enligt lagen (2022:000) om tobaksfria nikotinprodukter.*

7 kap.

2 §²

Program i tv-sändningar, sökbar text-tv eller i beställ-tv får inte sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat enligt alkohollagen (2010:1622), tobaksvaror eller sådana elektroniska

Program i tv-sändningar, sökbar text-tv eller i beställ-tv får inte sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja

1. alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat enligt alkohollagen (2010:1622),

¹ Senaste lydelse 2020:875.

² Senaste lydelse 2019:354.

cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

2. tobaksvaror eller sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter, *eller*

3. *tobaksfria nikotinprodukter enligt lagen (2022:000) om tobaksfria nikotinprodukter.*

8 kap.

Reklam för alkohol och tobak

Reklam för alkohol, tobak och nikotinprodukter

13 §³

Bestämmelser om förbud mot reklam för alkoholdrycker, alkoholdrycksliknande preparat, tobaksvaror *samt* elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare finns i 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622) *respektive* i 4 kap. 1–4 §§ lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Bestämmelser om förbud mot reklam för alkoholdrycker, alkoholdrycksliknande preparat, tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare *samt tobaksfria nikotinprodukter* finns i 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622), 4 kap. 1 och 3 §§ lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter *och* 11 § lagen (2022:000) om tobaksfria nikotinprodukter.

9 a kap.

5 §⁴

En leverantör av en videodelningsplattform får inte ingå eller främja avtal om produktplacering i användargenererade videor och tv-program om

1. produktplaceringen avser sådana varor och tjänster som räknas upp i 6 kap. 2 § 1–7, eller

1. produktplaceringen avser sådana varor och tjänster som räknas upp i 6 kap. 2 § 1–8, eller

2. videon eller programmet huvudsakligen riktar sig till barn under tolv år.

12 §⁵

Bestämmelser om förbud mot marknadsföring finns även i alkohollagen (2010:1622), lagen (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölksersättning och tillskottsning, läkemedelslagen (2015:315), spellagen (2018:1138) *och* lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Bestämmelser om förbud mot marknadsföring finns även i alkohollagen (2010:1622), lagen (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölksersättning och tillskottsning, läkemedelslagen (2015:315), spellagen (2018:1138), lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter *och* lagen

³ Senaste lydelse 2019:354.

⁴ Senaste lydelse 2020:875.

⁵ Senaste lydelse 2020:875.

(2022:000) om tobaksfria nikotinprodukter.

15 kap.

Reklam för alkohol och tobak

Reklam för alkohol, tobak och nikotinprodukter

5 §⁶

Bestämmelser om förbud mot reklam för alkoholdrycker, alkoholdrycksliknande preparat, tobaksvaror *samt* elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare finns i 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622) *respektive* i 4 kap. 1–4 §§ lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Bestämmelser om förbud mot reklam för alkoholdrycker, alkoholdrycksliknande preparat, tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare *samt tobaksfria nikotinprodukter* finns i 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622), 4 kap. 1 och 3 §§ lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter och 11 § lagen (2022:000) om tobaksfria nikotinprodukter.

9 §⁷

Program i ljudradiosändning får inte sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat enligt alkohollagen (2010:1622), tobaksvaror eller sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Program i ljudradiosändning får inte sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja

1. alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat enligt alkohollagen (2010:1622),

2. tobaksvaror eller sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter, *eller*

3. tobaksfria nikotinprodukter enligt lagen (2022:000) om tobaksfria nikotinprodukter.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

⁶ Senaste lydelse 2019:354.

⁷ Senaste lydelse 2019:354.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter

dels att rubriken närmast efter 2 kap. 6 § ska utgå,

dels att nuvarande 5 kap. 14–21 §§ ska betecknas 5 kap. 13–20 §§,

dels att 1 kap. 2 och 3 §§, 4 kap. 1–4 och 8 §§, 5 kap. 1, 3 och de nya 14, 16–18 §§, 6 kap. 1 §, 7 kap. 3–5, 8 och 10 §§, 8 kap. 2 §, 10 kap. 2 och 4 §§, 11 kap. 6, 12 och 13 §§ och rubriken till 4 kap. ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 8 kap. 4 § ska lyda ”Avgift för produktanmälan och inrapporterade uppgifter”,

dels att rubrikerna närmast före 5 kap. 14–18 och 21 §§ ska sättas närmast före 5 kap. 13–17 respektive 20 §,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 2 kap. 6 a §, 4 kap. 9–11 §§ och 8 kap. 5 §, och närmast före 2 kap. 6 a § och 4 kap. 11 § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag innehåller bestämmelser om tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, örtprodukter för rökning och om användningen av *njutningsmedel* som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak.

Denna lag innehåller bestämmelser om tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, örtprodukter för rökning och om användningen av *andra produkter* som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak.

Lagen innehåller även bestämmelser om nikotinfria vätskor som är avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter.

I lagen finns bestämmelser om

- produktkrav och rapporteringsskyldighet (2 kap.),
- märkning och förpackning (3 kap.),
- marknadsföring (4 kap.),

– marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare (4 kap.),

- handel (5 kap.),
- rökfria miljöer (6 kap.),
- tillsyn (7 kap.),
- avgifter (8 kap.),
- överklagande (9 kap.),
- straffbestämmelser och förverkande (10 kap.), och
- bemyndiganden (11 kap.).

3 §

I denna lag avses med

1. elektronisk cigarett: produkt som kan användas för konsumtion av nikotinånga via ett munstycke, eller beståndsdel av den produkten, inbegripet en patron, en tank och anordningen utan patron eller tank,

2. påfyllningsbehållare: behållare som innehåller vätska som innehåller nikotin och som kan användas för att fylla på en elektronisk cigarett,

3. örtprodukter för rökning: *produkter* som är *baserade* på växter, örter eller frukter som inte innehåller tobak och som kan förbrukas via förbränning,

4. detaljhandel: försäljning till konsumenter,

5. partihandel: annan försäljning än detaljhandel,

6. försäljningsställe: *en viss lokal eller ett annat avgränsat utrymme för detaljhandel,*

8. gränsöverskridande distansförsäljning: försäljning där, vid tidpunkten för beställningen av varan eller produkten, konsumenten finns i Sverige och återförsäljningsstället i ett annat land, eller där återförsäljningsstället finns i Sverige och konsumenten i en annan medlemsstat, och

9. medlemsstat: en stat som är medlem i Europeiska unionen eller en annan stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och som har genomfört bestämmelserna i direktiv 2014/40/EU i nationell rätt.

1. elektronisk cigarett: *en* produkt som kan användas för konsumtion av nikotinånga via ett munstycke, eller beståndsdel av den produkten, inbegripet en patron, en tank och anordningen utan patron eller tank,

2. påfyllningsbehållare: *en* behållare som innehåller vätska som innehåller nikotin och som kan användas för att fylla på en elektronisk cigarett,

3. örtprodukt för rökning: *en produkt* som är *baserad* på växter, örter eller frukter som inte innehåller tobak och som kan förbrukas via förbränning,

4. detaljhandel: försäljning till konsumenter,

5. partihandel: annan försäljning än detaljhandel,

6. försäljningsställe: *ett fysiskt försäljningsställe eller en webbplats för detaljhandel,*

7. fysiskt försäljningsställe: *en viss lokal eller ett annat avgränsat utrymme för detaljhandel,*

8. sponsring: *varje form av offentliga eller privata bidrag till ett evenemang, en verksamhet eller en person med syftet eller den direkta eller indirekta verkan att främja en vara eller produkt,*

9. gränsöverskridande distansförsäljning: försäljning där, vid tidpunkten för beställningen av varan eller produkten, konsumenten finns i Sverige och återförsäljningsstället i ett annat land, eller där återförsäljningsstället finns i Sverige och konsumenten i en annan medlemsstat,

10. medlemsstat: en stat som är medlem i Europeiska unionen eller en annan stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och som har genomfört bestämmelserna i direktiv 2014/40/EU i nationell rätt.

2 kap.***Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare******Förbud mot smaksättning******6 a §***

Vätskor som är avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter får inte tillhandahållas konsumenter på marknaden om vätskorna innehåller tillsatser som leder till en tydligt märkbar doft eller smak av något annat än tobak.

4 kap. Marknadsföring**4 kap. Marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare****1 §¹**

En näringsidkare som marknadsför tobaksvaror till konsumenter får inte använda kommersiella annonser i

1. periodiska skrifter eller andra jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig,

2. tv-sändningar, beställ-tv eller ljudradiosändningar, eller

3. andra överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig.

Det är förbjudet att marknadsföra tobaksvaror till konsumenter.

Förbudet i första stycket gäller dock inte uppgifter i

1. periodiska skrifter eller andra jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig, förutom när det är fråga om kommersiella annonser,

2. andra tryckta skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig,

3. tv-sändningar, beställ-tv eller ljudradiosändningar, förutom när det är fråga om kommersiella annonser, eller

4. andra överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig.

2 §

Även annan marknadsföring av tobaksvaror till konsumenter än som avses i 1 § är förbjuden.

Det gäller dock inte

1. i tryckta skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig eller i överföringar eller tekniska

Inne på fysiska försäljningsställen är det tillåtet att använda sådana kommersiella meddelanden för tobaksvaror som inte är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak. Sådana kommersiella meddelanden

¹ Senaste lydelse 2020:877.

upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig,

2. marknadsföring som endast består i att tillhandahålla tobaksvaror för försäljning, eller

3. kommersiella meddelanden inne på försäljningsställen som inte är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak.

Kommersiella meddelanden enligt första stycket 3 ska i den omfattning det är möjligt placeras så att de inte är synliga från utsidan av försäljningsstället.

ska, i den omfattning det är möjligt, placeras så att de inte är synliga från utsidan av försäljningsstället.

3 §

En näringsidkare som marknadsför elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare till konsumenter får inte använda kommersiella annonser i periodiska skrifter eller andra jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig.

Det är förbjudet att marknadsföra elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare till konsumenter genom kommersiella meddelanden i

1. periodiska skrifter eller andra jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig,

2. informationssamhällets tjänster, och

3. tv-sändningar, beställ-tv eller ljudradiosändningar.

Första stycket gäller inte uppgifter på vilka tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig, förutom när det är fråga om kommersiella annonser.

4 §²

En näringsidkare får inte marknadsföra elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare till konsumenter

1. inom informationssamhällets tjänster, eller

2. tv-sändningar, beställ-tv eller ljudradiosändningar.

Förbudet i första stycket gäller dock inte

1. marknadsföring som endast består i att tillhandahålla elektro-

Inne på fysiska försäljningsställen är det tillåtet att använda sådana kommersiella meddelanden för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som inte är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av sådana produkter.

² Senaste lydelse 2020:877.

niska cigaretter eller påfyllningsbehållare för försäljning, eller

2. marknadsföring i överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig, med undantag för marknadsföring genom kommersiella annonser.

8 §

Tillverkare, partihandlare och importörer av tobaksvaror, elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare får inte sponsra ett evenemang eller en verksamhet dit allmänheten har tillträde eller som kan antas få gränsöverskridande effekt, om sponsringen kan antas medföra att avsättningen av tobaksvaror, elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare främjas.

Bestämmelser om förbud mot sponsring av program i radio och tv samt om produktplacering i tv finns i radio- och tv-lagen (2010:696).

Sponsring som främjar tobaksvaror, elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare är förbjuden om den kan antas få gränsöverskridande effekter.

9 §

Tillverkare, partihandlare och importörer får inte sponsra nationella evenemang eller verksamheter dit allmänheten har tillträde om sponsringen främjar tobaksvaror, elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare.

10 §

Bestämmelser om förbud mot sponsring i radio, tv och på videodelningsplattformar samt om produktplacering i tv och på videodelningsplattformar finns i radio- och tv-lagen (2010:696).

Kompletterande bestämmelser om marknadsföring

11 §

Bestämmelserna i marknadsföringslagen (2008:486) ska tilläm-

pas på marknadsföring som strider mot någon av 1–9 §§ vid

1. Konsumentverkets tillsyn enligt 7 kap. 8 §, eller

2. talan som har väckts av en sådan näringsidkare eller sammanlutning som avses i 47 § 2 och 3 marknadsföringslagen.

En marknadsföringsåtgärd som strider mot någon av 1–9 §§ eller 3 kap. 3 eller 4 § ska, vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen, anses vara otillbörlig mot konsumenter. En marknadsföringsåtgärd som strider mot 1 § första stycket och som vidtas i ett medium som avses i andra stycket 3 eller 4, eller strider mot 3 § första stycket 1 eller 3 eller 5 § 2 eller 3 kan medföra marknadsstörningsavgift enligt bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen.

5 kap.

1 §

Endast den som har tillstånd får bedriva detaljhandel eller partihandel med tobaksvaror.

Tillstånd krävs inte för detalj- eller partihandlare som varken har säte eller fast driftställe för näringsverksamhet i Sverige.

Ett tillstånd kan gälla för viss tid eller tills vidare. Om den som ansöker om tillstånd avser att bedriva detaljhandel från ett försäljningsställe, ska tillståndet avse *försäljningsstället*.

Ett tillstånd kan gälla för viss tid eller tills vidare. Om den som ansöker om tillstånd avser att bedriva detaljhandel från ett *fysiskt* försäljningsställe, ska tillståndet avse *det stället*.

3 §

En ansökan om tillstånd ska vara skriftlig.

Tillstånd för detaljhandel meddelas av den kommun där försäljningsstället är beläget. Om försäljningsställe saknas meddelas tillstånd av den kommun där det företag som vill bedriva sådan handel har sitt säte eller, om företaget saknar säte inom landet, av den kommun där företaget har ett fast driftställe.

Tillstånd för detaljhandel meddelas av den kommun där försäljningsstället är beläget. Om *ett fysiskt* försäljningsställe saknas, meddelas tillstånd av den kommun där det företag som vill bedriva sådan handel har sitt säte eller, om företaget saknar säte inom landet, av den kommun där företaget har ett fast driftställe.

Tillstånd för partihandel meddelas av den kommun där det företag som vill bedriva sådan handel har sitt säte eller, om företaget saknar säte inom landet, av den kommun där företaget har ett fast driftställe.

15 §

En näringsidkare som har säte eller fast driftställe för näringsverksamhet i Sverige får inte bedriva detaljhandel med elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare utan att först ha *anmält försäljningen till den kommun där försäljningen ska ske.*

17 §

Den som bedriver försäljning enligt 15 eller 16 § ska utöva egenkontroll över försäljningen och hanteringen i övrigt av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och se till att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Till anmälan om försäljning enligt 15 § eller registrering enligt 16 § ska egenkontrollprogrammet och de övriga uppgifter som behövs för kommunens och Folkhälsomyndighetens tillsyn bifogas. Ändrade uppgifter ska utan dröjsmål anmälas till kommunen respektive Folkhälsomyndigheten.

18 §

Tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare får inte säljas eller på annat sätt lämnas ut i näringsverksamhet till den som inte har fyllt 18 år. Den som lämnar ut en sådan vara eller produkt ska förvisa sig om att mottagaren har uppnått *nämnda ålder.*

14 §

En näringsidkare som har säte eller fast driftställe för näringsverksamhet i Sverige får inte bedriva detaljhandel med elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare utan att först ha *gjort en anmälan om försäljningen.*

Anmälan ska göras till den kommun där det fysiska försäljningsstället är beläget. Om ett fysiskt försäljningsställe saknas, ska anmälan göras till den kommun där företaget har sitt säte eller, om företaget saknar säte inom landet, till den kommun där företaget har ett fast driftställe.

16 §

Den som bedriver försäljning enligt 14 eller 15 § ska utöva egenkontroll över försäljningen och hanteringen i övrigt av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och se till att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Till anmälan om försäljning enligt 14 § eller registrering enligt 15 § ska egenkontrollprogrammet och de övriga uppgifter som behövs för kommunens och Folkhälsomyndighetens tillsyn bifogas. Ändrade uppgifter ska utan dröjsmål anmälas till kommunen respektive Folkhälsomyndigheten.

17 §

Tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare får inte säljas eller på annat sätt lämnas ut i näringsverksamhet till den som inte har fyllt 18 år. Den som lämnar ut en sådan vara eller produkt ska förvisa sig om att mottagaren har uppnått *den åldern.*

Om det finns särskild anledning att anta att varan eller produkten är avsedd att lämnas över till någon som inte har fyllt 18 år, får den inte lämnas ut.

På försäljningsställen ska det finnas *en tydlig och klart synbar skylt* med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut sådana varor eller produkter som avses i första stycket till den som inte har fyllt 18 år.

På försäljningsställen ska det finnas *ett tydligt och klart synbart meddelande* med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut sådana varor eller produkter som avses i första stycket till den som inte har fyllt 18 år.

19 §

Tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som säljs till konsumenter ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera mottagarens ålder. Detta gäller även när försäljningen sker genom automat, *via postorder*, distansförsäljning eller på liknande sätt.

18 §

Tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som säljs till konsumenter ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera mottagarens ålder. Detta gäller även när försäljningen sker genom automat, distansförsäljning eller på liknande sätt.

6 kap.

1 §

Med rökning avses vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel

1. rökning av tobak,
2. inhalering efter förångning eller annan upphettning av tobak,
3. användning av elektroniska cigaretter,
4. rökning av örtprodukter för rökning, och
5. användning av *njutningsmedel* som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak.

5. användning av *andra produkter* som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak.

7 kap.

3 §

Kommunen utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller

1. hälsovarningar, produktpresentation och identitets- och säkerhetsmärkning enligt 3 kap. 1, 3, 4 och 7 §§ på försäljningsställen,
2. tillhandahållande av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare enligt 2 kap. 7–9 §§ och 3 kap. 2, 5 och 6 §§ på försäljningsställen,

1. *förbudet mot att tillhandahålla smaksatta vätskor enligt 2 kap. 6 a § på fysiska försäljningsställen,*
2. hälsovarningar, produktpresentation och identitets- och säkerhetsmärkning enligt 3 kap. 1, 3, 4 och 7 §§ på *fysiska* försäljningsställen,
3. tillhandahållande av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare enligt 2 kap. 7–9 §§ och 3 kap. 2, 5 och 6 §§ på *fysiska* försäljningsställen,

3. marknadsföring enligt 4 kap. 1, 2 och 5–7 §§ när det gäller marknadsföringsåtgärder på eller i anslutning till försäljningsställen, och

4. rökfria miljöer som avses i 6 kap. 2 § och som inte är upplåtna enbart för personal samt lokaler som avses i 6 kap. 3 §.

4. marknadsföring enligt 4 kap. 1, 2 och 4–7 §§ när det gäller marknadsföringsåtgärder på eller i anslutning till *fysiska* försäljningsställen, och

5. rökfria miljöer som avses i 6 kap. 2 § och som inte är upplåtna enbart för personal samt lokaler som avses i 6 kap. 3 §.

4 §

Kommunen och Polismyndigheten utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller

1. tillhandahållande av nya tobaksvaror enligt 2 kap. 3 § på försäljningsställen,

2. försäljning av tobaksvaror, i andra fall än när det gäller gränsöverskridande distansförsäljning, enligt 5 kap. 1, 6–10, 12 och 14 §§,

3. anmälan om försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt egenkontroll, i andra fall än när det gäller gränsöverskridande distansförsäljning, enligt 5 kap. 15 och 17 §§, och

4. åldersgräns enligt 5 kap. 18 och 19 §§.

1. tillhandahållande av nya tobaksvaror enligt 2 kap. 3 § på *fysiska* försäljningsställen,

2. försäljning av tobaksvaror, i andra fall än när det gäller gränsöverskridande distansförsäljning, enligt 5 kap. 1, 6–10, 12 och 13 §§,

3. anmälan om försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt egenkontroll, i andra fall än när det gäller gränsöverskridande distansförsäljning, enligt 5 kap. 14 och 16 §§, och

4. åldersgräns enligt 5 kap. 17 och 18 §§.

5 §

Folkhälsomyndigheten utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller

1. produktkrav och rapporteringsskyldighet, i andra fall än som avses i 4 §, enligt 2 kap. 1 § första och andra styckena och 2 kap. 2–11 §§,

2. hälsovarningar, produktpresentation och medföljande information, i andra fall än som avses i 3 §, enligt 3 kap. 1–6 §§,

3. registrering enligt 5 kap. 5 och 16 §§ vid gränsöverskridande distansförsäljning och egenkontroll enligt 5 kap. 6, 7 och 17 §§ vid sådan distansförsäljning, och

4. förbud mot sådan tillverkning eller införsel som avses enligt föreskrifter meddelade med stöd av 11 kap. 5 §.

2. *förbud mot smaksättning, i andra fall än som avses i 3 §, enligt 2 kap. 6 a §,*

3. hälsovarningar, produktpresentation och medföljande information, i andra fall än som avses i 3 §, enligt 3 kap. 1–6 §§,

4. registrering enligt 5 kap. 5 och 15 §§ vid gränsöverskridande distansförsäljning och egenkontroll enligt 5 kap. 6, 7 och 16 §§ vid sådan distansförsäljning, och

5. förbud mot sådan tillverkning eller införsel som avses enligt föreskrifter meddelade med stöd av 11 kap. 5 §.

8 §³

Konsumentverket utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller marknadsföring, i andra fall än som avses i 3 § enligt 4 kap. 1–8 §§.

Vid Konsumentverkets tillsyn tillämpas bestämmelserna i marknadsföringslagen (2008:486).

En marknadsföringsåtgärd som strider mot 3 kap. 3 eller 4 § eller 4 kap. 1–8 §§ ska, vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen, anses vara otillbörlig mot konsumenter. En marknadsföringsåtgärd som strider mot 4 kap. 1 § 2 eller 3, 3 §, 4 § första stycket 2 eller 5 § 2 eller 3 kan medföra marknadsstörringsavgift enligt bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen.

Konsumentverket utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller marknadsföring, i andra fall än som avses i 3 §, enligt 4 kap. 1–9 §§.

10 §

En kommun får återkalla ett försäljningstillstånd om

1. tillståndet inte längre utnyttjas,
2. tillståndshavaren inte uppfyller de krav som gällde för tillståndets meddelande,
3. det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på försäljningsstället, eller i anslutning till detta, eller annars inom den tillståndspliktiga verksamheten utan att tillståndshavaren har ingripit, eller
4. tillståndshavaren har tilldelats varning utan att de förhållanden som föranlett varningen har rättats till.

8 kap.

2 §

En kommun får ta ut avgifter för sin tillsyn av den som bedriver tillståndspliktig försäljning enligt 5 kap. 1 § och av den som bedriver anmälningspliktig försäljning enligt 5 kap. 15 §.

En kommun får ta ut avgifter för sin tillsyn av den som bedriver tillståndspliktig försäljning enligt 5 kap. 1 §, av den som bedriver anmälningspliktig försäljning enligt 5 kap. 14 § och av den som bedriver försäljning av nikotinfria vätskor som är avsedda att kon-

³ Senaste lydelse 2020:344.

sumeras genom elektroniska cigaretter.

5 §

Folkhälsomyndigheten får ta ut avgifter av tillverkare och importörer av tobaksvaror för att ta emot, lagra, hantera, analysera och offentliggöra de uppgifter som enligt 2 kap. 2 och 6 §§ lämnas till myndigheten.

10 kap.

2 §

Den som uppsåtligen i strid med förbudet i 3 kap. 1 § tredje stycket tillhandahåller tobaksvaror som saknar föreskrivna hälsovarningar, ska dömas för olovlig tobakshantering till böter eller fängelse i högst sex månader.

Detsamma gäller den som uppsåtligen eller av oaktsamhet säljer eller lämnar ut tobaksvaror i strid med 5 kap. 18 § första eller andra stycket.

Detsamma gäller den som uppsåtligen eller av oaktsamhet säljer eller lämnar ut tobaksvaror i strid med 5 kap. 17 § första eller andra stycket.

Om gärningen är ringa, ska den inte medföra ansvar.

4 §

Den som uppsåtligen bryter mot 3 kap. 2 § tredje stycket eller 6 § tredje stycket, eller säljer elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare i strid med ett förbud som har meddelats enligt 7 kap. 13 §, ska dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Detsamma gäller den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 5 kap. 15 eller 16 §, eller säljer eller lämnar ut elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare i strid med 5 kap. 18 § första eller andra stycket.

Detsamma gäller den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 5 kap. 14 eller 15 §, eller säljer eller lämnar ut elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare i strid med 5 kap. 17 § första eller andra stycket.

Om gärningen är ringa, ska den inte medföra ansvar.

11 kap.

6 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur en anmälan enligt 2 kap. 7 § ska vara utformad och vad den ska innehålla,

2. produktinnehåll och utformning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare enligt 2 kap. 8 §,

1. tillsatser enligt 2 kap. 6 a §,

2. hur en anmälan enligt 2 kap. 7 § ska vara utformad och vad den ska innehålla,

3. produktinnehåll och utformning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare enligt 2 kap. 8 §,

3. fullgörandet av den rapporteringsskyldighet som anges i 2 kap. 9 §,

4. det system för informationsinsamling som anges i 2 kap. 10 § första stycket,

5. underrättelseskyldigheten enligt 2 kap. 11 § andra stycket,

6. vilka uppgifter informationsblad enligt 3 kap. 5 § ska innehålla och hur de ska utformas, och

7. innehållet i och utformningen av innehållsdeklarationen enligt 3 kap. 6 §.

4. fullgörandet av den rapporteringsskyldighet som anges i 2 kap. 9 §,

5. det system för informationsinsamling som anges i 2 kap. 10 § första stycket,

6. underrättelseskyldigheten enligt 2 kap. 11 § andra stycket,

7. vilka uppgifter informationsblad enligt 3 kap. 5 § ska innehålla och hur de ska utformas, och

8. innehållet i och utformningen av innehållsdeklarationen enligt 3 kap. 6 §.

12 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utformningen av egenkontrollprogram som anges i 5 kap. 6 och 17 §§.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utformningen av egenkontrollprogram som anges i 5 kap. 6 och 16 §§.

13 §

Regeringen får, utöver de krav som följer av 5 kap. 14 §, meddela ytterligare föreskrifter om styckförpackningar för cigaretter och rulltobak.

Regeringen får, utöver de krav som följer av 5 kap. 13 §, meddela ytterligare föreskrifter om styckförpackningar för cigaretter och rulltobak.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

2. Vätskor som är avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter och som har tillverkats eller övergått till fri omsättning före ikraftträdandet, får fortsätta att tillhandahållas konsumenter på den svenska marknaden trots att de innehåller tillsatser som leder till en tydligt märkbar doft eller smak av annat än tobak, dock längst till och med den 1 januari 2023.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Lydelse enligt bet. 2021/22:NU26

Utskottets förslag

1 kap.

3 §

I denna lag avses med

1. elektronisk cigarett: produkt som kan användas för konsumtion av nikotinånga via ett munstycke, eller beståndsdel av den produkten, inbegripet en patron, en tank och anordningen utan patron eller tank,

2. påfyllningsbehållare: behållare som innehåller vätska som innehåller nikotin och som kan användas för att fylla på en elektronisk cigarett,

3. örtprodukter för rökning: produkter som är baserade på växter, örter eller frukter som inte innehåller tobak och som kan förbrukas via förbränning,

4. detaljhandel: försäljning till konsumenter,

5. partihandel: annan försäljning än detaljhandel,

6. försäljningsställe: *en viss lokal eller ett annat avgränsat utrymme för detaljhandel,*

1. elektronisk cigarett: *en produkt som kan användas för konsumtion av nikotinånga via ett munstycke, eller beståndsdel av den produkten, inbegripet en patron, en tank och anordningen utan patron eller tank,*

2. påfyllningsbehållare: *en behållare som innehåller vätska som innehåller nikotin och som kan användas för att fylla på en elektronisk cigarett*

3. örtprodukt för rökning: *en produkt som är baserad på växter, örter eller frukter som inte innehåller tobak och som kan förbrukas via förbränning,*

6. försäljningsställe: *ett fysiskt försäljningsställe eller en webbplats för detaljhandel,*

7. fysiskt försäljningsställe: *en viss lokal eller ett annat avgränsat utrymme för detaljhandel,*

8. sponsring: *varje form av offentliga eller privata bidrag till ett evenemang, en verksamhet eller en person med syftet eller den direkta eller indirekta verkan att främja en vara eller produkt,*

8. gränsöverskridande distansförsäljning: försäljning där, vid tidpunkten för beställningen av varan eller produkten, konsumenten finns i Sverige och återförsäljningsstället i ett annat land, eller där återförsäljningsstället finns i Sverige och konsumenten i en annan medlemsstat, *och*

9. medlemsstat: en stat som är medlem i Europeiska unionen eller en annan stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och som har genomfört bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU av den 3 april 2014 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror och relaterade produkter och om upphävande av direktiv 2001/37/EG i nationell rätt.

9. gränsöverskridande distansförsäljning: försäljning där, vid tidpunkten för beställningen av varan eller produkten, konsumenten finns i Sverige och återförsäljningsstället i ett annat land, eller där återförsäljningsstället finns i Sverige och konsumenten i en annan medlemsstat,

10. medlemsstat: en stat som är medlem i Europeiska unionen eller en annan stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och som har genomfört bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU av den 3 april 2014 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror och relaterade produkter och om upphävande av direktiv 2001/37/EG i nationell rätt.